

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sűr. ycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS KÜLDÉKEN

Egyes évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hírlevél ... szerint

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

Căcuirestiben 50 banival több

Végváraink veszedelme

Ma érkezett — a lapunk belsejében olvasható — bucaresti-i jelentésünk szerint a tanügyi kormány, amely nemrégben megvonta a nyilvánossági jogot a clujji Tarbut zsidó liceumtól is, most úgy akarja az iskola volt növendékeit elhelyezni, hogy engedélyt adott az ottani állami liceumnak felekezeti szekció felállítására. A kormánynak ez a jóindulatának látszó lépése mélyszéges megdöbbenést váltott ki a Romániában élő kisebbségek körében, melyek évek hosszú sora óta heroikus és elkeseredett küzdelmet vívnak felekezeti iskoláik védelmében.

A kisebbségek anyanyelve már régen ki van tiltva az állami iskolákból és a felekezeti intézetek végváraiba szorult. Politikai, kulturális és társadalmi szervezeteink lépésről-lépésre folyó, elkeseredett küzdelmet vívnak a kiméletlen nacionalizálás egyre agresszívabb törekvéseivel. A magyarság kisebbségi harcainak erről a jelentős frontjáról — sajnos — csak rossz hírek érkeznek már évek óta. A sajtó csak vereségekről számol be, amelyeknek hallatán összefacsarodik a magyar szülői szíve és lehervad, elsorvnyod a kisebbségi tanulók ambíciója, tudásvágya. Napról-napra reszketteve lessük az iskolafrontról érkező híreket és megrezzenünk minden legkisebb támadó mozdulatra is. Természetes tehát, hogy a ma érkezett bucaresti-i híradást, amely a kormány legújabb lépéséről — az „állami felekezeti szekció” létesítéséről — számol be, fájdalmas felszisszenéssel fogadja Erdély minden magyarja.

„Hodie tibi, cras mihi”. Ma a Tarbut zsidó liceum van sorom, holnap mi is következhetünk. Rejtett támadás ez a kormány részéről és a kisebbségeknek résen kell lenniök a parirozásra. A kemény iskolatügyi harcok olyan helyzetet teremtettek ma Romániában, hogy magyar szülők gyermekei csak az itt-ott még szórványosan fennálló felekezeti iskolákban tanulhatnak úgy, ahogy, anyanyelvükön. Az az offenzíva, amelyet a kormány a kisebbségi létünk eme fontos bástyái ellen indított, a nyilvánossági jogok kitervelt pergőtüzével kezdődött és most azzal folytatódik, hogy a haroképtelenné vált iskolákat egyszerűen besorozza a saját hadseregébe. A felekezeti iskolákból „állami szekciókat” alakít, amely szekciók természetesen a kormány, romanizáló tendenciáit fogják szolgálni. A Tarbut-liceum az első kisebbségi intézet, amelyen ezt a kísérletet végre akarják hajtani és utána — minden valószínűség szerint — a többi nyilvánossági jogaitól amugy is megfosztott felekezeti iskolák következhetnek.

Az emberi jogok súlyos sérelme, ha egy hatalmi tényező valamilyen tekintélyes népcsoport szájából ki akarja tépni a nemzeti nyelvet és helyébe mást akar iktatni. Nem hiszünk, hogy a kormány célja ez legyen, mert hiszen a magyar tannyelvű felekezeti iskolák eddig is intenzív állami felügyelet és ellenőrzés alatt állottak és nincsen ok, amely ezeknek a szépen prosperáló, de anyagi eszközökben szűkölködő intézeteknek halálraítélését indokolhatná. Szeretnők, ha ez a mi mai felajdulásunk csak rémlátás következménye lenne és a kormány megnyugtana bennünket afelől, hogy nem fenyegeti veszedelem nemzeti létünk sokat szenvedett végvárait.

Lesz-e kisebbségi törvény?

A belügyminisztériumban úgy tudják, hogy Duca készíti a törvénytervezetet, s Viitorul lefújja az egész törvényt. — A belügyminiszter nem találkozott a kisebbségi vezérekkel. — Készül a reform az állampolgársági törvényben. — Ellentmondó hírek a kisebbség sorsdöntő ügyei körül. — A belügyminisztérium vezértitkára nyilatkozott a kisebbségi vezérigazgatóságról, az állampolgársági törvény revíziójáról, a népszámlálásról és a Duca-féle kisebbségi törvényről.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának telefonjelentése). A lépcsőházat körülölelő folyosóra három ajtó nyílik. Először az első ajtón kopogtatunk. Egy szőke erdélyi fiú áll őrt Tatarescu miniszter szobája ajtaján.

— Nincs itt a miniszter, ur, ma nem is jött be a hivatalába.

Most szerencsét próbálunk a lépcsőház másik oldalán:

— Franasovici miniszter ur öt napi szabadságra utazott, benne van minden ujságban.

Végül Duca miniszter, ajtaján igyekszünk bejutni:

— A belügyminiszter ur ma senkit sem fogad, a szakreferensekkel dolgozik, még a liberális képviselő urak sem juthattak be hozzá.

És ilyenkor, amikorra az ujságíró előtt nem nyílnak meg a miniszteri ajtók, mint utolsó vigasz marad a belügyminisztérium secretar-generalja. A vezértitkár Duca és Franasovici szobája közötti nagy tanácsteremben rendezte be hivatalát. Egy huszonnégy személyre berendezett, zöld posztóval leborított tanácskozó-asztal az íróasztala s hogy egy ilyen secretar-generalnak mennyi dolga lehet, az jelzi legjobban, hogy ez a harminc négyzetméternyi területű íróasztal tele van aktákkal, levelezésekkel, dossziékkal. A vezértitkár a nagyon elfoglalt emberek türelmetlen mozdulataival fordul felénk:

Elejtették a kisebbségi vezérigazgatóság tervét.

— Kérem, vezértitkár ur, mi igaz azokból a hírekből, amely szerint a kormány egy kisebbségi vezérigazgatóságot tervezett, sőt már az állásra személyek is kombinációba kerültek s most egyszerre az a hír járja, hogy a minisztérium elejtette a kisebbségi vezérigazgatóság tervét:

A vezértitkár válasza egy kicsit legálább is furcsán hangzik:

— A kisebbségi vezérigazgatóság tervéről igen nagy meglepetéssel értesült a kormány az erdélyi lapok cikkei után. Én kijelenthetem, hogy nem tudok erről a tervről és sem arról, hogy a kormány foglalkozna ezzel a kérdéssel.

Ennek a kategórikus cáfolatnak aztán igen érdekes magyarázatát is kaptuk egy politikai vezető férfitól, aki különösen a belügyminisztérium dolgairól van kellőképpen és hiteltérdemlő módon informálva.

— A kisebbségi vezérigazgatóság ügyében az történt — mondta ez az informátorunk, — hogy egy terv, valahogyan a nyilvánosságra jutott. A belügyminisztériumban százával fekszenek hasonló tervek, beadványok, memorandumok és e tervek közül az egyik, mely a kisebbségi vezérigazgatóságra vonatkozott, tulkorán jutott a nyilvánosságra. Kétségtelen tény az, hogy az erdélyi lapokban megjelenő

cikkekről naponta készülnek lapszemelvények a minisztériumok részére és így a belügyminisztérium már egy héttel, tehát az első cikkek megjelenése után megcáfolhatta volna ezt a hírt, ha az tévesen került a napisajtóba, 'Azonban éppen az a körülmény, hogy a minisztérium máig várt a cáfolattal és csak ma adott ki hivatalos cáfolatot, jelzi azt, hogy a belügyminisztérium maga is mint kísérleti ballont tekintette a kisebbségi vezérigazgatóságról megjelenő cikkeket és látva az egyöntetű tiltakozást, ma autentikus helyről történt nyilatkozat, hogy: kár volt a sok hiába elpuffogatott puskaporért, szó sincs a kisebbségi vezérigazgatóságról. Mindenesetre megnyugtató ránk nézve, hogy ez a terv a tervezett formák között nem valósul meg és az egész kisebbségi sajtó mint sikert könyvelheti el magának azt a tényt, hogy a belügyminisztérium éppen az erdélyi magyar lapok egyöntetű állásfoglalása alapján szerzett tudomást arról, hogy a magyarság tiltakozik ez intézmény ellen.

Az állampolgársági törvény revíziója és a népszámlálás.

Feltesszük a következő kérdésünket a vezértitkárhoz:

— Franasovici miniszter ur nyilatkozata szerint a belügyminisztérium a régi Marzescu-féle állampolgársági törvény revízióján dolgozik. Milyen stádiumban van ez a revíziós munka?

— Egyelőre még Franasovici ur tanulmányozza a kérdést — hangzik a válasz — kétségtelen az, hogy e törvény revíziójának megjött az ideje, mert voltak bizonyos esetek, amelyek joggal magukra hívták a revízió szempontjából a figyelmet. Ha Franasovici miniszter befejezte tanulmányát, akkor fog dönteni a minisztérium.

— Az Averescu-kormány idején sokat hallottunk a készülő új közigazgatási törvényről, történt-e valami intézkedés a kormány részéről ebben az ügyben?

— Ezt a kérdést mi egyelőre levettük a napirendről, ezt megtehettük annál is inkább, mert az előző kormány alatt is csak tanulmányozás stádiumában volt ez a kérdés, a többi nagyfotosságu ügyek miatt háttérbe szorult ez a kérdés.

— Mikor hirdetik ki a népszámlálás eredményét? — kérdeztük.

— A népszámlálás adatainak lekontrollálása megtörtént és most dolgozunk a beküldött adatok összegezésén. Azt hiszem, hogy két hét múlva már abban a helyzetben leszünk, hogy az adatokat nyilvánosságra is hozhatjuk.

Eimaradt a kisebbségi vezérek találkozója a belügyminiszterrel.

— Utoljára hagytuk vezértitkár ur a legfontosabb kérdést, amely a legjobban érdekli

Erdély kisebbségi közönséget: mi van a Duca-féle kisebbségi törvénnyel? Igaz-e, hogy Duca miniszter ur a kisebbségi vezérekkel megbeszélte találkozást elhalasztotta? Menyire haladt Duca miniszter ur a törvénytervezet kidolgozásával?

— Én annyit mondhatok, hogy tudom, hogy e kérdés Duca miniszter ur kezében van. Ő tanulmányozza azt, azonban arról nem tudok, hogy a kisebbségek képviselőit magához hívta volna. De különben várjon csak egy pillanatra.

A vezértitkár bement Duca szobájába és amikor néhány perc múlva kijött, odafordult hozzánk:

— Igen, csak azt mondhatom, hogy Duca miniszter ur foglalkozik ezzel a kérdéssel, azonban még nem hívta meg a kisebbségi vezéreket, lehet, hogy alkalmat fog adni a kisebbségi vezetőknek is, hogy elmondják véleményüket ez ügyben.

És itt újból jól értesült informátorunk egészíti ki a belügy vezértitkár szűkreszabott szavait. Emlékeztet, hogy Duca belügyminiszter — ama megbízás alapján, melyet a minisztertanácstól kapott a kisebbségi törvény elkészítésére — még a parlament záró-ülésének idején tudomására hozta a kisebbségi vezéreknek, hogy szeptember első napjaiban találkozni óhajt a kisebbségi vezérekkel, hogy a tervezetet közösen megtárgyalják. A múlt héten aztán — mint jelentettük — úgy Willel József, a Magyar Párt részéről, mint Hans Ottó Roth, a német Párt részéről Bucurestibe érkeztek és érintkezést kerestek a belügyminiszterrel.

Minden várakozás ellenére ez a találkozás — mely sorsdöntő lett volna a kisebbségekre — nem történt meg. Hans Ottó Roth meg Willel József el is utaztak Bucurestiből, anélkül, hogy találkoztak volna Duca belügyminiszterrel. Információink szerint különben e találkozás mostani elmaradásának az az oka, hogy Duca miniszter még nem készült el a törvénytervezetével, a kisebbségi törvény tervezete oly nagy megfontolást igénylő hatalmas munka, melynek még a legvázlatosabb lefektetése is rengeteg időt és munkát követel és tekintettel arra, hogy a parlament minden valószínűség szerint csak november elején kezd munkába, így bőven van idő e nagyfontosságú törvény alapos kidolgozására.

De a kérdés-áradatot a vezértitkár —

szemmeláthatólag — meglegelte már. Fél-szemmel az ország legnagyobb íróasztalára vet egy sokatjelentő pillantást, nekikészülődik a munkához s az interjú máris véget ért.

A félhivatalos cáfolja a kisebbségi törvény előkészítését.

Az esti órákban — mint bucuresti-i tudósítónk jelenti — a készülő kisebbségi törvény ügyében meglepetésszerű, váratlan fordulat történt. A kormány félhivatalosa, a liberálisok szócsöve, a Vitorul egész egyszerűen lefújja a kisebbségi törvényt. A Vitorul — illetékes helyre való hivatkozással — megcáfolja azokat a keringő híreket, amelyek sze-

rint a kormány kisebbségi törvényt akar készíteni. Ez a hír — szerinte — teljesen téves. A kormány a kölcsönös bizalom alapján készülő jóviszonyt óhajt a kisebbségekkel és kisebbségi politikáját a legszélesebb körű liberálisok hatja át. De nem lehet szó kisebbségi törvényről, mert hiszen a kisebbségek helyzete természetes módon az alkotmány és a különböző törvények alapján a teljes egyenjogúsági elvek szerint van szabályozva. A kormány természetesen nem zárkózik el a helyzet és a tapasztalatok-kívánta javításoktól, azonban a külön törvény csak privilégiumokat létesítene.

Összeül Aradváros tanácsa.

A jövő héten tartják meg a városi tanácsülést. — Milyen ügyek szerepelnek a tárgysorozaton?

(Arad, szeptember 9.) Angel István dr. polgármester hazatérése után — mint értesültünk — a városi tanács rövidesen megtartja szeptemberi ülészakát. Holnap délelőtt határozza meg a permanens-bizottság az e havi tanácsülés pontos idejét, amely az eddigi diszpozíciók szerint a jövő hét közepén lesz. A permanens-bizottság a holnapi ülésén egyben letárgyalja azokat az ügyeket, amelyek e tárcsülés elé kerülnek. Elsősorban a költségvetés approbálását jelenti be a polgármester, majd megnyitják a szükséges hiteleket, hogy a költségvetésben előirányzott munkálatokat megkezdhessék. A város vezetőségének az a

terve, hogy az előirányzott aszfaltozási és kövezési munkálatokat elvégzi, dacára annak, hogy csak most hagyták jóvá a költségvetést. Ezen az ülésen tárgyalják le a három autóbusszra kiírt árlejtés eredményét és az Aradi Cépkereskedelmi Vállalat által beadott felebezés ügyét. A költségvetéssel kapcsolatban még a legfelsőbb közigazgatási bizottság által engedélyezett kultúrügyosztály felállítására, azonkívül pedig a vitás állampolgárságok ügyében a minisztériumhoz felterjesztendő felirat kérdése fog szerepelni a tárgysorozaton. Eddigi értesüléseink szerint a tanács a jövő héten csütörtökön vagy pénteken tartja ülését.

Nem nyitható meg a Romanul-átjáró.

Aradváros vezetősége nem vállalhatja az aszfaltozás költségeit.

(Arad, augusztus 9.) Irtunk legutóbbi számunkban arról, hogy lehetőség van arra, hogy a környékbeli lakosság mindennapi élete szempontjából igen fontos Romanul-átjáró újból megnyíljen. A háztulajdonosok — ugyanis — abban az esetben, ha a város vállalkozott volna arra, hogy kiaszfaltoztatja az udvart, illetve aszfaltos gyalogjárót építtet az udvaron keresztül, hajlandók lennének újból megajánlani az átjárót, ami nagy környékbeli jelentene a közönség számára. Ma érdeklődtünk ez irányban a város vezetőségénél, ahol azonban kijelentették, hogy a

városnak nem áll kellő anyagi fedezet a rendelkezésére, hogy ezt az aszfaltozást megcsináltassa és ezért a város nem is teheti meg az érdekelte háztulajdonosoknak ezt az ajánlatot. Így tehát ez a megoldási lehetőség is elesett s a Romanul-átjáró továbbra is zárva marad a közönség előtt, míg a háztulajdonosok meg nem nyitják azt minden ellenszolgáltatás nélkül, vagy pedig a város mégis csak vállalja az aszfaltozás költségeit. A környék lakosságának érdekében mindenesetre kívánatos volna, ha Aradváros vezetősége illetékes helyen megfelelő lépéseket tenne, hogy az igazán nem nagy összeget jelentő aszfaltozási munkálat elvégzését a város magára vállalhassa s ezzel nagy szolgálatot tegyen az ottani lakosoknak, az átjáró újból való megnyitásával.

T A R C A.

Alkoholcsempészek, jazz-band, táncoló görlicék, revolver, sirás és nevetés egyszerre...

A „Broadway” főpróbája a budapesti Fővárosi Operett-színházban.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától). Péntek délelőtt. Színhely a Fővárosi Operett-színház. A „Broadway” főpróbája. A nézőtérén a megszokott főpróba-publikum, de a függöny még lent van. A színpadról kalapácsolás, fojtott beszélgetés, halk kacagás misztikus összevisszaságban szűrődik le a nézőtérre. Még korán van. A főpróba csak egy pár perc múlva kezdődik. A kalapácsolást egyszerre csak Szabolcs igazgató hangja harsogja túl. Valami nem tetszik neki. A lármából pontosan nem lehet kihallani, hogy mi. Valami ajtóról van szó. Ugy látszik rossz helyre diszlejtezték. Azután csend lett.

Hárman ülünk egymás mellett a suttogó nézőtérén. Faludi igazgató, Szabolcs igazgató, — aki a darab rendezője — és e sorok írója. A színpadról élesen csattan le a jazz hangja és egy pillanat múlva őt veszedelmesen csinos nő Tassy Mária, Hollós Juli, Horváth Elvira, Szepes Ilona, Fejes Terivel az élen valami egészen iura charlestont lejt.

A táncal azonban Sarkadi, aki a lokálban az igazgatói tisztet tölti be, nincs meglepődve — és igen keményen szidja az öt görlicét. (Magsughatom igazságtalanul).

— Ez nem tánc! Ez semmi! Magam sem tudlak megnézni benneteket. Hát hogy kíván-

jam akkor a közönségtől, akinek még fizetni is kell ezért!

Kiss Ferenc egy csempészt játszik — jobbanmondva csempész fővezért — aki még arra is ráér, hogy a lokál egyetlen ártatlanságának (játssa Székely Lujza) udvaroljon. Az ártatlanság azonban nem tudja, hogy Kiss Feri nem igen szalonképes foglalkozást űz — alkoholcsempészettel foglalkozik — és — ha nem is viszonzozza a szerelmet — de türi. Közben Kiss Ferinek némi konfliktusa akad a szomszéd uccák csempészvezérével. Hatásköri összeütközés támad közöttük, mert Kiss Feri belépett a rayonjába.

— Hát te mit gondolsz — vágja oda Kiss Ferenc. — Talán bizony monopóliumod van az alkoholcsempészetre?

És amikor a vita kezd kellemetlenné válni — Kiss Ferenc kezében megvillan a revolver és a vita végére pontot tettek.

Kabos képviseli a humort egy parkett-táncos szerepében. Bájos, együgyűen félszeg és mint szerelmes szívi „egyéniség” — elragadó. Ő is az ártatlanságba szerelmes — de, szegény igen-igen elmarad Kiss Ferenc mellett. Nem bírja az iramot — pénzzel! Hát nem is csoda. Egy alkoholcsempész és egy parkett-táncos? És amikor Kiss Feri meghívja vacsorára Székely Lujzát, — úgy érzi, mintha a föld kifordult volna tengelyéből. Fejes Teri pedig ugratja.

— Mit vagy úgy kétségbeesve? Attól az egy vacsorától még nem fogja elveszíteni az ártatlanságát!

— Miért? Néked hány vacsora kellett ehhez?

Hegedüs Gyula még itt is komoly szerepet játszik. Detektív. Főlényes, nyugodt, szinte táncol az ember idegein azzal a halálos komoly sággal, fensőséges nyugalommal. Ő és Kiss Feri walk-owerban nyernék meg a nyugodtsági versenyt, ha lenne ilyen. Azonkívül van még valaki, aki szintén nyugodt. Ez Faludi igazgató. Őt csak az izgatja, hogy 150-szer, vagy 200-szor fog-e menni a darab. Tudniillik ezen alul szóba sem akar állani senkivel.

Sarkadi, aki dacára, hogy lokáltulajdonos, egész rendes ember is. Pontos könyvelést vezet, mindent elkönyvel, elszámol, oszt és szoroz, de a harmadik felvonásban mindezek dacára valami nem akar neki stimmelni.

— Nem értem — morfondíroz magában — hogy lehet ez. A könyvelésemből úgy látom, hogy önmagamnak tartozom!

Különös darab ez a Broadway! A jazz egy pillanatig sem hallgat, a revolveres drámánál épúgy szól, mint a vigjátékjelenteknél — táncok, kuplák végső akkordjai nyernék lefejezést a színpadon, új és régi slágerek bizsergetik meg az ember vérért ott, ahol a revolver pihenőt engedélyez...

Homályos, apró képekben, nagy konturokban ez a darab, amelynek ma este volt a bemutatója. Tudósítónknak éjjel érkezett távirata pedig arról számol be, hogy a Broadway meleg és nagy sikert aratott, mert minden, ami művészi és újszerű, diadalt arat Pesten. A sikerben oroszlanrésze van Szabolcsnak, a kitűnő rendezőnek, de a szereplők sem maradnak el, akik képességük legjavát nyújtották a zajos sikerű bemutatón.

Aradmegyei urlasszony megrendítő halála Aradon.

Foghuzásból eredő vérmérgezés ölte meg a szapáriligeti tanítónőt.

(Arad, szept. 9). Tragikus körülmények között hunyt el az aradi Posgay-szánatóriumban Vaskó Mihályné, Ruhlburger Gizella tanítónő, a szapáriligeti igazgatótanító felesége. A 32 éves urlasszony a nyáron résztvevett a kisebbségi tanérek részére Targul-Muresen (Marosvásárhelyen) rendezett tanfolyamon és ott erős fogfájás lepté meg. Vaskóné a tanfolyam befejezése után, ezelőtt körülbelül két héttel, kihuzatta fogát egy marosvásárhelyi fogtechnikussal. A huzás után nagy vérzést kapott, amit csak igen nehezen tudott a technikus elállítani. Vaskóné visszautazott Szapáriligetre, de otthon állandó fejfájás kínozza, keze, lába bénulni kezdett, szájiürege pedig elfeketedett. A család rémülten hozta be a szerencsétlen urlasszonyt Aradra, ahol dr. Schmidt János főorvos megvizsgálta, de mivel vérmérgezésről volt szó, kétségesnek találta Vaskóné felgyógyulását.

A beteget erre az aradi Posgay-szánatóriumba szállították, de már késő volt. Vaskónét a leggondosabb kezelés sem tudta megmenteni az élet számára és két napi kínos szenvedés után vérmérgezésben elhunyt. Holttestét hazaszállították Szapáriligetre, ahol tegnap nagy részvét mellett kísérték nagykiterjedésű és előkelő rokonsága utolsó útjára. Az elhunytban a pancotai Barna-, Kaiser- és Hanka-családok közeli rokonukat gyászolják.

Tűzveszedelem

fenyegette a pancotai község házat

Élégett az aradmegyei község szénakészlete. Ebben az esztendőben ez a hetedik tűz volt Pancotán.

(Az Aradi Közlöny pancotai tudósítójától). Szerdáról csütörtökre virradó éjjel újból tüzlármára riadt fel az aradmegyei Pancota község lakossága. A község háza udvarán levő egyik óriási — a község tulajdonát képező — szénakazal ugyanis eddig még ismeretlen okból kigyuladt és a magasra feltörő lángok kísérteties fénybe öltöztették az alvó falut. Néhány éjjeli járókelő vette észre a tüzet, akik aztán fellármázták a lakókat, meg a tűzoltókat, úgy, hogy rövidesen megindulhatott az oltás. Az első pillanatokban veszélyesnek látszott a helyzet, mivel attól lehetett tartani, hogy az égő kazal közelében levő másik kazal, valamint a község háza s az azt környező házak is tüzet fognak, de a kitünően dolgozó tűzoltóságnak sikerült ezt a veszedelmet megakadályozni és így csak az az egy szénakazal égett le. A kár így is 70.000 lejre rug, mivel a leégett szénakazal mintegy 60 kocsi elsősztályu szénából állott.

Valószínűnek látszik, hogy a tüzet valamely járókelő által az alacsony kerítésen át bedobott égő cigaretta okozta, mert a kazal alig 2—3 lépésre állt az uccajárdától, amelytől a már említett alacsony kerítés választotta csak el. Érdekes, hogy a községben ebben az évben ez már a hetedik tüzeset, holott azelőtt évekig nem pusztított a vörös kakas ottan. A lakosság körében egyre erősebb tápot nyer az a hiedelem, hogy a gyakori tüzeseteket egy gonosztevő, vagy piromaniákus egyén gyújtogatása idézi elő. A vizsgálat megindult; a kár egy része biztosítás útján megtérül.

Az Erzsébet mozgószínház
legközelebbi műsora:

BEN-HUR,

a világokat hódító film.

Szeptember 20-án lesz a második Reinitz-ügy főtárgyalása

Ötven tanut idéztek meg a Rozmarin-féle gyilkosság ügyében.

(Az Aradi Közlöny satmari tudósítójától). Szeptember 20-án ismét Reinitz-tárgyalás lesz a satmari törvényszéken. Ezuttal a fiatal Rozmarin Jenő tragédiáját fogja tisztázni a bíróság, amely előtt megjelenik majd Reinitz, ez a különös, misztikus figura, aki ma is töreletlen energiával védekezik a rázuhanó vádak sorozatával szemben.

Annak idején a fiatal Rozmarin Jenő is üzleti ultra ment Reinitz Jakabbal és mint néhrány sorstársa, ő is az életét fizette rá a Reinitz-féle üzletre. Rozmarin Jenő szomorú története eltér a többi, hasonló üzletek szinte sablonos lebonyolításától. Őt nem az erdőbe vitte Reinitz, aki erre az alkalomra vörösre festette a szakállát és felvette a Schwartz Jakab nevet. A Rozmarin Jenő elásott csontjait a sertések turták ki Reszege-Piskolt környékén és a hatóságok hosszú ideig keresték a rejtélyes „vörös szakállu zsidót” — míg végre a Grósz-gyilkosság révén Reinitzra terelődött a gyanu, aki ellen egész sereg bizonyítékot sikerült összegyűjteni a nyomozás folyamán.

Közben az történt, hogy egy öreg dinnye-csész, aki minden valószínűség szerint büntetlen volt Reinitznek, a csendőri vizsgálati fogdában ökolasztotta magát, ugyanezen ügyben fogták el Magyarországon a megszökött Zajthy-fivéreket is, akiket a miskolci törvényszék bizonyítékok hiányában felmentett. Most következnek sorra Reinitz, akiknek sorsán azonban ez a tárgyalás mitsem változtat. A nagyenyedi börtönben üli a Grósz-féle gyilkosságból kifolyólag ráért életfogytiglani büntetését. Reinitz mégis erősen készül a védekezésre. Még a börtönből is újabb tizenegy tanu beidézését kérte, akiknek száma ezzel ötvenre rug. Huszadikán Reinitz megnyirva és lebprotválva, rabruhában áll a bíróság elé, és kíváncsiak vagyunk, hogy a személyazonossági tanuk hogyan ismernek majd rá a leborotvált Reinitzban a vörös Schwartz Jakabra? A főtárgyalást a Reinitz-ügyek alapos ismerője: dr. Erdöss Ferenc törvényszéki elnök vezeti ezuttal is, szavazóbírákként Huzum D. és Niculescu D. törvényszéki bírák fognak közreműködni.

Zsidó szekciót létesít a cluji liceum.

A bezárt Tarbut-gimnázium különös feltámadása. — Angheliescu miniszter romanizálási terveinek újabb stációja: az állami felekezeti iskola. — Nagy veszedelem fenyegeti a kisebbségi felekezeti iskolákat.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Ma Bucarestbe érkezett Candrea Vasile cluji (kolozsvári) tanügyi inspektor és magával hozta azokat a terveket, melyek szerint a megszünt Tarbut zsidó liceum növendékei részére a cluji (kolozsvári) George Baritiu liceumban egy külön szekciót létesítenek. Candrea bemutatta a terveket a miniszternek és a minisztérium elvileg hozzájárult a szekció felállításához és megbízta Pteancu inspektor-generalt, hogy a kérdés technikai részét dolgozza ki.

Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársának a minisztériumban nyert értesülései szerint, ennek a tervnek az első pillanattól kezdve csak pártfogói voltak a minisztériumban. Információink szerint azonban a szekciónak nem lesz kimondott zsidó-jellege, oda bármilyen vallású növendéket felvehetnek és így tulajdonképpen még a szekció név sem illeti meg ezeket az osztályokat. Amikor beavatott informátorunknál arról érdeklődtünk, hogy biztosítva lesz-e ez osztályokban az, hogy a zsidó tanulóknak nem kell irniok szombatón, azt a választ kaptuk, hogy ez minden valószínűség szerint meg lesz, azonban a lehetőség szerint ezt nem intézményesen biztosítják, hanem a tanrend olyképeni megválasztása után, hogy csupa olyan tantárgy kerüljön szombatón sorra, ahol az írásra nincs szükség.

— Száz—százötven növendékre számítunk — mondotta informátorunk — és ebben az esetben négy osztályt fogunk felállítani. A hasonló extrabudgetaris iskolákban, körülbelül hatezer lej az évi tandíj, itt még nem tudjuk, hogy mennyi lesz, mert azt még ki kell számítanunk, ez ugyanis a tanárok fizetésétől függ, ha a Baritiu-liceumban öregebb tanárok vannak tulnyomószámában, akkor lehet, hogy a tandíj valamivel magasabb lesz, ugyanis akkor a számítást a magasabb tanári fizetések alapján kell végeznünk. A tannyelv természetesen a román lesz, azonban kétségtelenül, különösen a hittanórák számában, tekintettel leszünk a zsidó hallgatókra.

E hírrel felkerestük az egyik épen Bucarestiben tartózkodó magyar felekezeti iskola vezető-férfiát, aki komoly megdöbbenéssel hallotta, hogy a kormány engedélyt adott egy állami iskolában arra, hogy ott felekezeti szekciót állítsanak fel.

— Bármennyire is akceptálom azt, hogy a Tarbut volt növendékeinek valahol elhelyezést kellett találniuk és a volt növendékekre nézve talán ez még a legmegfelelőbb megoldás, azonban megtörtént az első lépés arra nézve, hogy az állam saját maga állítson fel felekezeti iskolákat. Mert lássuk csak, mi tör-

tént? A Tarbut-iskolától az állam megvonta a nyilvánossági jogot és ennek következtében tönkre ment az iskola, viszont az állam saját maga állít fel egy szekciót, román tanárok vezetésével, a tannyelv természetesen román. Mi történik abban az esetben, ha a többi magyar felekezeti iskoláinkat éri ilyen sors? És ha az állam egyre-másra fogja felállítani a nyilvánossági joguktól megfosztott iskolák helyébe az állami felekezeti iskolákat? Bármennyire is hangoztatják a minisztériumban, hogy a felállítandó zsidó osztályok nem képeznek szekciót és nincs szó az állami felekezeti iskolák felállításáról, mégis úgy érzem, fel kell erre a veszélyre hívjam az erdélyiek figyelmét, ami ezuton érhet bennünket. Angheliescu kétségtelenül elrománizáló terveinek egy újabb etapját látom e tényben.

A késő esti órákban telefonálja bucaresti-i tudósítónk még pótlólag, hogy Angheliescu miniszter ma már döntött is Candrea tanügyi inspektor ama javaslata felett, amelyben a cluji állami liceum zsidó tagozatának felállítását indítványozza. A tagozatot különben nem az állam, hanem a zsidó növendékek és a zsidó hitközség költségein tartanák fenn. A miniszter elfogadta a javaslatot és megbízta Pteancu cluji belügyi vezérfelügyelőt, hogy az iskola felállítására vonatkozó előkészítő intézkedéseket megtegye. Magyar egyházi és politikai körök aggodalommal kísérik ezt az ügyet, mert ez az első eset, amikor az állami iskola kereteiben kisebbségi felekezeti tagozatot létesítenek, ami precedens is lehet a jövőre nézve.

**Gyermekkocsik és székek
le olcsóbban Hegedűs-cégnél Aradon.**

A Timok-divizó pusztulása.

Belgrád. Szenzációs per tárgyalását kezdte ma a belgrádi katonai törvényszék. A tárgyaláson fel fog elevenedni a szerb Timok-divizó pusztulása, amelyet 1914. szeptember 5-én ugyszólván megsemmisített az osztrák-magyar hadsereg. A divizó parancsnokát, Kondics tábornokot, még a háboru alatt egy évi börtönre ítélték a vereség miatt. Kondics az ítélet revízióját kérte és kérelmét azzal indokolta, hogy az osztrák-magyar hadvezérek emlékiratából is az derül ki, hogy az akkori stratégiai helyzetben egyetlen helyes cselekedet az ő számára csak a Száva átlépése volt. A revíziós kérelemnek helyt adtak és a pör új tárgyalása ma kezdődött meg nagy érdeklődés mellett.

még a legelhanyagottabb arcbőrt is azonnal frissé, egészségessé és úde hamvassá varázsolja.

DIANA

arckrém és szappan
társaságában a modern szépség-
ápolás legmeglepőbb eredményeit
biztosítja. 3114

Mindenütt kapható!

Rablógyilkosság vagy bosszuállás?

A bucuresti-i meggyilkolt nyomdavezető támadójának nyomában.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Az Afumati-uccai titokzatos gyilkosság ügyében, amelynek — mint megírtuk — Dumitru Docilescu, a Cartea Romaneasca nyomda vezetője esett áldozatul, a rendőrség még mindig csak sötétben tapogatózik. Eddig mindössze csak annyit sikerült megállapítani, hogy a gyilkosság tulajdonképpen mintegy száz lépésnyire attól a helytől történt, ahol a holttestet találták. Docilescut a gyilkosság estéjén legutóliára a „Két fiú”-hoz címzett külvárosi kocsmában látták, ahonnan valamivel éjfél előtt távozott el. Valószínűleg egyedül igyekezett haza a svingen világitott külvárosi utcán, amikor hátulról valaki rálőtt. A lövő a bal füle alatt találta Docilescut, de nem volt halálos. A halált több tompa szerszámmal okozta. A rendőrségnek különben az a felfogása, hogy bosszuállás történt, mára megdőlt. Egy a gyilkosság színhelyéhez közel lakó öregasszony megalmondotta a rendőrségnek, hogy éjfél 3 órakor valaki segítségért kiáltott. Tisztán hallotta, amikor egy másik erőteljes hang pénzét követelt. Nyomban utána aztán eldőrdült egy lövés és rövid néhány perc múlva futólépések zaját hallotta. A rendőrség az öregasszony vallomása alapján egy munkanélküli nyomdászt vett gyanuba, aki a gyilkosság utáni reggelen nagyobb összeget mutatott el, de a pénz eredetéről nem tud számot adni. A rendőrség erősen nyomoz tovább a titokzatos gyilkosság ügyében s a kiadott hivatalos jelentés szerint újabb nyomok alapján folytatja a nyomozást, amelyet a gyilkossággal közvetlen kapcsolatban tudnak.

— Ellentüntetés egy Rothermere ellent gyűlésen. Löcséről jelezték: A szlovák néppárt Rothermere-ellenes tüntetést rendezett, amelyen a kommunisták és a keresztényszocialisták ellentüntetést rendeztek. Amikor Hlinka beszélni kezdett, „pfuj”-t kiáltottak, amiből verekedés származott. A verekedés folyamán többen megsebesültek. A rendőrség 12 tüntetőt letartóztatott.

Erdély ellenzi a zsidók egyesítését

Berkovitz bucuresti-i bankár finanszírozza az egységes zsidó hitközségek tervét. — Az összes romániai zsidók felett egy triumvirátus akar uralkodni: Berkovitz, Fildermann és Niemerover. — A terv megvalósulása megszüntetné az ortodox hitközségeket.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i munkatársának telefonjelentése.) Egész Erdélyben nagy feltűnést keltett az Aradi Közlöny ama híradása, amely a zsidó hitközségek unifikálásáról számolt be. Megírtuk, hogy az UER, amely már régóta kísérletezett ez irányban a különböző kormányoknál, most végre elérkezettnek látja az időt a régi terv megvalósítására. A közoktatásügyi minisztériumban találkoztunk ma Schorr főrabbi-val, a bucuresti-i ortodox zsidók vezérével, aki a következőket mondotta ez ügyben:

— Ha a minisztérium akceptálja Fildermannék terveit, ez azt jelentené, hogy az ortodox egyház egyszerűen megszűnne, mert a tervek szerint, minden községben csak egy-egy hitközség alakulhatna, és ez természetesen — a neolog lenne. Tehát minden rítus megszűnne, melyeket a zsidók évszázadokkai előbb hoztak magukkal. Én nem hiszem, hogy ezt a tervet végre lehetne hajtani...

Egy másik informátorunk a következőket mondotta e nagy feltűnést keltett ügyben:

— A leggazdagabb román zsidó, a majdnem egy milliárd lejjel rendelkező Berkovitz bankár, aki a bucuresti-i zsidó hitközség elnöke és Fildermann indították meg a kampányt ebben az ügyben. Berkovitz, aki különben csak igen reális üzletekkel szokott foglalkozni, már sok millió lejt áldozott propaganda-célokra, hogy a terv valóra váljék, a körlevelek, gyűlések és propaganda utak sok pénzt emésztettek fel, azonban minden propaganda mellett is elsősorban a kormány jóvá-

hagyása volt szükséges. És ez ugyátszík biztosítva van, mert az UER lepaktált a kormánnyal és a paktum szerint a kormány hozzájárult a tervhez. Ez pedig azt jelentené, hogy az összes romániai zsidók felett hárman volnának az urak: Fildermann, Berkovitz és Niemerover. Kétségtelen, hogy az eszme a Fildermanné és Berkovitz és Niemerover eszközök e magasztos zsidó ügyvéd kezében. Bizonyos az is, hogy mielőtt a kormány döntene, először még meg fogja hallgatni az erdélyi különböző rítusú hitközségek vezetőit. Már most csak rajtuk mulik, hogy lesz-e a tervből valami, vagy sem...

A nagyjelentőségű kérdésben az ellentábor egyik tagját is megszólaltatjuk, aki viszont a következőkben foglalta össze a véleményét:

— A zsidó hitközségek egyesítése azt jelentené, hogy kialakulhatna egy nagyon erős zsidó egyház, melynek természetesen minden zsidó a törvény szerint tagja lenne és melynek vezetősége természetesen Bucurestiben lenne. Nem is kell vázoljam, hogy mit jelentene az a tény, hogy végre lenne a zsidóknak egy olyan szervezetük, melynek több, mint egy millió tagja lenne és mely minden kérdésben egységesen léphetne fel. Az kétségtelen, hogy Niemerover lenne e szervezet egyházi feje és konzisztóriumja pedig Fildermann és Berkovitz. Azonban nincs igazuk azoknak, akik e nevek ellen tiltakoznak. Berkovitz a leggazdagabb zsidó az országban, Fildermann pedig megmutatta, hogy ért a szervezéshez, hiszen az UER mai szervezetét szinte egyedül ő alkotta meg.

Átszervezik a Bratianu-kormányt.

Nagy személyi változások készülnek a kabinetben. — Bucuresti-i lap éles támadása a külképviseletek ellen.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A belpolitika kulisszái mögött rejülő titkos rugók mozgatói csak a megmondhatóinak, hogy alkalomadtán mi végből van szükség porondra vetni az ijesztő mumust, ami kormányátalakítás kérdésében kísértett mindenkor politikusok és miniszterek között. Ezzel a sirjából gyakran előszólitott politikai sakkfigurával ugyszólván hetenként találkoztunk még az elmúlt rezsim idején, de előrevetette ijesztő árnyékát már a Bratianu-kormány uralomrajutásának első hónapjaiban is. Ugy kellett lennie, hogy ilyenkor mindig megtörtént a matt és pedig szószzerű értelmezésben: a kormányelnök elérte célját, ami viszont legtöbbször a pártfegyelem javára íródott. Ezuttal azonban még csak távolról sem lehet eltalálni az okát a kérdés újabb felszínre vetésének, tény azonban, hogy egyes sajtóorganumok — köztük az Adeverul — a legkomolyabb formában nagyobb szabású kormányátalakítási tervekről írnak, amelyek e hírek szerint már a legközelebbi napokban teljesebbé is menének. Az Adeverul tudnivaló, hogy egyelőre a hadügyi-, ipar- és kereskedelemügyi, továbbá az egészségügyi és közmunkaügyi tárcák minisztereinek felváltásáról van szó, aminek még csak az kölcsönöz nagyobb érdekességét, hogy az új hadügyminiszter — írja a lap — a kormányelnök kívánsága értelmében, polgári politikus lesz. Személyi kombinációkról azonban még mit sem tudnak a lapok s mindössze csak arról van értesülésük, hogy Moşulu tábornok és Istrate Mircescu is belépnek a kormányba. Ez a körülmény a lehető legnagyobb komolyságot ad a kormányátalakítás-kérdésében felmerült híreknek, így nincs kizárva, hogy a régóta hangoztatott fenyegetés most már valóra váljék s Bratianu Ionel még a parlament megnyitása előtt keresztül viszi ismert szándékát, amely szerint a kormányban a pártnak csak a kipróbált régi, hű emberei maradnának benn, illetve kerülnének vissza. Szombat délelőtt különben miniszter-

tanács lesz Bratianu Ionel elnöklésével.

Mintha összefüggésben volna különben ezzel a kérdéssel az a körülmény is, hogy a kormánypárt a csatolt területek lényegesebb beszerzése körül is nagyszabású előkészületeket tett és így elsősorban Bánát politikai meghódításához fogtak hozzá. A megindított szervezkedés körül azonban egyelőre bizonyos zökkenők mutatkoznak, amelyeknek okai egyesek a megyei csoportelnökök személyében látják, akiknek autoritása mindenkor csupán szűk keretek között mozgott.

Nem kis eseménye azonban a belpolitikának a Cuvantul erélyes támadása, amelyet elsősorban Bratianu kormányelnök ellen intéz akinek szemére hányja, hogy tudtával, sőt beleegyezésével román részről olyan baklövések történtek a párisi interparlamentáris konferencián, amelyek igen alkalmasak arra hogy a román viszonyokat különös, hogy mondja, neveltséges színben tüntessék el. A lap egyáltalában nincs meglepedve reprezentánsainak személyét illetőleg és megállapítja, hogy a román delegáció vezetője, Jean Th. Florescu a legnagyobb tapintatlanságot követte el, amikor — nem tudni mi okból — elmaradt az ismeretlen katona sirjának hivatalos megkoszoruzásától és ezt a mulasztását másnap viszont igen sralmas módon, elhamarkodva pótolta. Ezt a gesztust a lap vonatkozásba hozza mindazokkal a kudarcokkal amelyek a külpolitikában egymásután érik Romániát épen reprezentánsai ügyetlenkedés miatt. Követeli, hogy a kormányelnök a jövőben ne a protekcióval, de a hozzáértéssel és szaktudással rendelkező delegátusokat küldje ki külföldre.

Politikai körökben nagy meglepetést kelt a Politica egy híre, amely azt közli, hogy a kamara megnyitása után egy ellenzéki képviselő interpellációt fog előterjeszteni, amelyben megkérdezi, hogy a pátriarcha, a kánonjogi szabály alapján tagja lehet-e a régensnácának és gyakorolhat-e világi hatalmat akkor, amikor szerzetesi ruhát visel.

Apponyi nagy szónoki sikere a Népszövetségben.

Miért nem beszélt Apponyi a birtokperről? — „Nem szabad egy fajt megsemmisíteni!” — „Nekünk van bátorságunk arra, hogy várjunk!”

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának távirata.) A Népszövetségi tanács tegnapi közgyűlésén Apponyi Albert gróf, a magyar delegáció vezetője nagyszabású beszédet tartott. A diplomáciai óvatossággal megszóvegezett beszéd még a francia delegátusok között is tetszést váltott ki. Apponyi beszéde előtt nagy volt az aggodalom, hogy szóba hozza a birtokper ügyét is. Főleg Chamberlain volt nyugtalan és főtikkárja után fel is kérte külön Apponyit arra, hogy álljon el ettől a szándékától, mert ellenkező esetben lemond a birtokper megvizsgálására kiküldött bizottság előadói tisztségétől. Ez volt az oka annak, hogy Apponyi Albert nem is érintette az optánsper kérdését beszédében. Beavatott forrásból eredő hír szerint az elnök is elhatározta, hogy amennyiben erre tér ki, megvonja Apponyitól a szót. Mindenki azonban kellemesen csalódott, mert Apponyi nem is érintette ezt a kérdést beszédében.

A kisebbségek védelmében...

Apponyi előbb a Népszövetség működését bírálta, amelynek egyedüli eredménye a locarnói egyezmény volt. Ezután a kisebbségi kérdést vette bonckés alá és a brazilai delegátusnak ez ügyben elmondott beszédét bírálta. Kifejtette, hogy a brazilai delegátus a kisebbségek beolvasztásáról beszélt. Ha ezalatt a kifejezése alatt azt értette, hogy a kisebbségi polgároknak az állam iránti törvénytiszteletét és loyálisát kell megszilárdítani, csatlakozni ehhez a felfogáshoz. Minden államnak joga van ahhoz, hogy állampolgáraitól, bármilyen nemzetiségűek is legyenek azok, teljes hűséget és őszinte loyálisát követeljen. De ha egy fajtól azt követelik, hogy teljesen eltűnjön, hogy a lassu halál procedurájával semmisüljön meg, akkor teljes erejével szembe kell szállni az ilyen törekvés ellen. Azt hiszi azonban, hogy a beolvasztás alatt a Népszövetség is csupán politikai beolvasztást gondol. A kisebbségek asszimilálása pedig csak úgy lehetséges, ha az illető kisebbség megőrzi kulturális sajátosságait.

Ezután a leszerelés kérdésére tért át. Ezt illetőleg azon a véleményen van, hogy az előkészítő leszerelési bizottság jelentését okvetlenül revízió alá kell venni. A jelentést új szövegben kell előkészíteni, mert rengeteg egyenlőtlenséget tartalmaz, nem is szólva arról, hogy több határozata lehetetlenség, mert azokon az egyenlőtlenségeken alapul, amelyek a népek életében nem maradhatnak tartósak, hiszen azokhoz az állapotokhoz vezetnek, amelyeket a népek életében forradalomnak, a nemzetközi életben háborúnak hívnak. A legjobb konzervatív politika a tartós fejlődés politikája és azoknak a vezéreknél, akik népek egyetemének akarnak parancsokat adni, sohasem szabad szem elől téveszteni azokat az eltéréseket, amelyek az anyagi jogok, a pozitív jogok és az igazság állandó eszméje között felmerülhetnek. Tartós békeművet csak akkor tudnak a népek felépíteni, ha meglesz a bátorságuk ahhoz, hogy kritika alá vegyék a jelenleg érvényben levő nemzetközi jogot és azt összhangba hozzák az állandó igazság eszméjével és a népek érdekeivel.

„Adják meg a legyőzötteknek a védekezés lehetőségét.”

Ha összehasonlítjuk — folytatta Apponyi — az utolsó évek fejlődésének aktív és passzív oldalát, az aktívak sorában a legtekintélyesebb tétel a gazdasági értekezlet sikere, valamint Locarno, amely bátor férfiak erőfeszítésének érdeme, akik elejét vették a viszony elmérgesedésének, amely a két nagy nemzet között az utóbbi nagy háborút okozta. A passzív tételek sorában azt a hiányos eredményt találtuk, amelyet a Népszövetség munkája a kisebbségek érdekében végez és a lefegyverzési törekvés eredményét. Ami Kelet-Európát illeti, az egyetlen ország, amelynek szüksége van

garanciára, Magyarország.

— Mi nem kérünk több biztonsági garanciát — jelentette ki — mint amennyit a fennálló szerződések tartalmaznak és amelyet az egyességi okmány nyolcadik cikke tartalmaz. Áttanulmányoztam az előkészítő bizottság jelentését, amely igen kinos benyomást gyakorolt rám. A legszomorúbb pont az, hogy a lefegyverzés csökkentéséről szóló egyezmény semmiben sem érinti azokat az államokat, amelyek egy korábbi kötött szerződés értelmében már lefegyverkeztek. Lehetetlenség, hogy a nagy elv, amelyet Franciaország a legutóbbi katonai reformjában oly ragyogóan bemutatótt s amely megadja a lehetőséget a védekezésre, itt ne valósuljon meg és ne adják meg a védekezés lehetőségét azoknak a nemzeteknek, amelyeket a nagy háborúban legyőztek. Amíg nem tűnik el a háborús gondolat oly mértékben, hogy a vezető államférfiak békés magatartást követhessenek, addig nem lehet komoly, tartós munkát megvalósítani. Hölgyeim és uraim! Mi tudunk várni, mert van bátorságunk arra, hogy várjunk! — fejezte be nagyhatású beszédét Apponyi.

A beszédet a zsufolásig megtöltött terem feszült figyelemmel hallgatta végig és végeztével lelkesen tapsoltak. Amikor Apponyi Locarnóról beszélt, percekig zugott a teremben a taps. Briand, Chamberlain, Scialoja, majd a többiek sorban üdvözölték a szónokot. A vitát elhalasztották.

Németországnak nem kell a lengyel javaslat.

A birtokper ügye — hir szerint — a jövő

Nagyarányu sikkasztás a CFR.-nél

A vasuti vámosztály néhány tisztviselőjének bűnös manipulációja.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az állami közhivatalokban elkövetett visszaélések szomorú bünlajstromába tartozik az a nagyarányú sikkasztás is, amelyet az elmúlt napokban fedeztek fel a CFR. vezérigazgatóság vámosztályán s amelyről első ízben ma adtak ki hivatalos jelentést. A CFR.-nél ugyanis már régebbtől fogva gyanús volt a vámosztályon működő egynéhány tisztviselő feltűnően költséges életmódja. Ezért a legnagyobb titokban vizsgálat indult meg ellenük, amelynek aztán néhány nappal ezelőtt nem várt, szenzációs eredménye lett. Megállapították ugyanis, hogy a vámosztály több

tisztviselője egymással összejátszva a vámdeklarációkat meghamisította s a szállítók, illetve a címzettek által befizetett letéti pénzekből nagyobb összegeket elsikkasztott, majd amikor az illető kereskedők a letétért jelentkeztek, azon a címen, hogy közben rendkívüli költségek merültek fel, az elsikkasztott összegeket levonásba helyezte. Érdekes azonban, hogy ez ellen egyetlen kereskedő sem emelt kifogást, úgy, hogy a tisztviselők a legnagyobb nyugalommal hónapokon keresztül folytatták ezt a bűnös manipulációt. Mint a Dimineata értesült, a közlekedésiügyi miniszter a további visszaélések meggátlása céljából különös s szigorú rendszabályokat léptetett életbe.

Betörés történt egy aradi ügyvédnél.

Titokzatos látogató egy aradi ügyvédi irodában.

(Arad, szeptember 9.) Különös és titokzatos betörésre jöttek ma rá dr. Széll Lajos aradi ügyvédnek az Acsev-palotában levő irodájában. A betörést valószínűleg szombat délután hajtott végre az ismeretlen tettes, mert ebben az időben senki sem volt az irodában, az irodakisasszony sem jött be. Vasárnap reggel a kisasszony szokás szerint bement az irodába, de nem vett észre semmi különösét, csupán annyit, hogy a fakazetta, amelyben mintegy 15.000 lei volt, hiányzik a szokott helyéről. A leány azonban nem gondolt semmi gyanúsra, mert azt hitte, hogy a kazettát kolleganője helyezte biztonságba, aki különben időközben szabadságra ment.

Csütörtökön aztán visszaérkezett szabadságáról az irodakisasszony és így derült aztán ma ki, hogy a fakazetta nála sincs, hanem azt egy ügyes betörő magával vitte. Azonnal jelentést tettek a rendőrségen, amely megindította a nyomozást a titokzatos betörő után.

Az árviz pusztítása Besszarábiában.

Falvak, amelyek teljesen eltűntek. — A kormány segélye a károsultaknak.

(Bucuresti, szeptember 9.) Cernoviti prefektusa ma délelőtt táviratilag jelentette a belügyminiszternek, hogy a Dnyeszter és a Pruth mentén az árviz újból hatalmas pusztítást végzett. Több falut az árviz teljesen elpusztított.

Constantinescu Bratianu miniszterelnöki államtitkár ma érkezett vissza Észak-Besszarábiából, ahol az árvizsújtott lakosság között nagyösszegű segélyt osztott ki. Az államtitkár előadta, hogy az árviz hihetetlen pusztítást okozott. Vannak falvak, amelyek teljesen eltűntek a föld színéről, ahol nyoma sincs a vegetációnak.

Inculet besszarábiai miniszter Dél-Besszarábiából érkezett vissza, ahol szíptén nagyarányú segélyt osztott ki.

Ma, szombaton és holnap, vasárnap.

NEWYORKI BANDITÁK.

A főszerepben: Harry Hill, az aradi Marospárti mozgóban.

BEN-EUR 100 lej németül
140 lej magyarul Sándor Ferencnél

H I R E K.

Divatlevél Bécsből.

A fantasztikum uralja az idei divatot.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.)

A napok egyre rövidebbek lesznek, itt az őszi és az asszonyok ismét felfedezik, hogy nincs mit felvenniük. A nyári holmik már tulságosan könnyűek és a tavalyi ruhákat felölelték: — ilyesmit nem lehet kívánni! Ha egy férj mégis elkövetné ezt az elővigyázatlanyságot, úgy erre a legjobb esetben a válasz a mélyen megbántott feleség részéről síró-göröcs és ájulás lenne. A békefeltételek ilyen esetekben olyan szigorúak és drágák, hogy minden férfi saját érdekében cselekszik, ha már eleve teljesíti felesége összes kívánságait.

A nagy divatszalonok jól tudják, hogy minden évben minden nő első utia hozzájuk vezet. Ennek megfelelőleg már hetek óta lázasan dolgoznak és a nagy cégek által rendezett divat-revük demonstrálják a hölgyek előtt az új őszi divatot. Szinte az összes modelleknél a sport-kosztümök kivételével a fantasztikum jellemzi az idei új őszi divatot. Ez már a szövetek összeválogatásánál is megnyilvánul, amelvek farkák és eleven színűek, gyakran mintázottak és fémszálakkal vannak átszőve. Még a délelőtti szánt jumpereken is fehér fémhímzések láthatók. A jumper-ruhák továbbra is divatosak maradnak, a szabás azonban már nem egyenes, hanem nőiesebb és kokettebb. Igen nagy kedveltségnek örvendenek a nehéz angol szövetekből készült szoknyák és a lamé-jumperek.

Délutánra a selyem, vagy a selyemszerű szövet a nagy divat. Matt és fényes selyem kombinációival hatásos kép érhető el. Az egyenes szabású kabát is megváltozott egy kissé. Most harangszerű. A délutáni és estélyi ruhák hosszú, lefűgött rojtok divatosak. A ruhák és szoknyák egyenlőtlen hosszúsága egyébként jellegzetes a téli divatra is. Az estélyi ruhák hátul gyakran a földet érik, előre legyezőszerűen rövidülnek és a térdnél végződnek. Az új ruhák tehát nagyobb tudást és több munkát követelnek a szabóktól, mint az eddigiek.

Ami a színeket illeti, úgy délelőtt az összes pasztell-színek divatosak, délutánra a fekete színt favorizálják, azonban a tengerkék és sötétvörös is igen kedveltek. Este az idén újból a stíl-ruhák fogják dominálni, a csipőn megtartva az egyenes vonalat, azonban a gyöngyökkel hímezett estélyi ruhák is még mindig divatosak lesznek. Az őszi és téli divat a hölgyek számára tehát nagy választékot nyújt, most csak mindenkinek azt kell kiválasztania, ami legjobban megfelel egyéniségének és — természetnek. (Wurm Hilda.)

— Ferdinánd excár visszatérhet hazájába. Bucurestiből jelentik: Jól informált körök úgy tudják, hogy a szófiai hatóságok megengedték Ferdinánd excárnak az ország területére való visszatérést. Az excár Euxinogradban fog letelepedni.

— Kilitott lapok. A postavezérigazgatóság rendelkezésére a postaigazgatóság a vasúti postahivatalnál lefoglalta és visszatartotta a Romániába terjesztés végett beérkezett Révai Lexikon most megjelent újabb kiadásu, 20. kötetét, továbbá a Polkicske Slovo lengyel, a Luminatorul clevelandi és a bolgár Zora hírlapokat. A lefoglalt példányokat lepecsételve beküldték a belügyminisztériumhoz. Ezzel szemben az eddig visszatartott Az Ojság című vicclap és a bécsi Der Tag című újság terjesztését újból megengedték.

— Az aradvárosi nyugdíjasok pótléka. Az aradi városi nyugdíjasok nevében ma megjelent Csiky Károly nyugalmazott pénzügyi tanácsos Angel István dr. polgármester előtt és arra kérte a polgármestert, utaltassa ki a már májusban esedékessé vált nyugdíj-többletet a városi nyugdíjasok részére. A polgármester válaszában kijelentette, hogy neki is a szívében fekszik a nyugdíjasok ügye, azonban a kiutalás csak akkor történhetik meg, ha erre a minisztérium engedélye megérkezik Aradra. Kéri tehát a nyugdíjasokat, legyenek türelemmel, mert csak idő kérdése az ügy rendezése.

Oszi divatujdonságok

nagy választéka megérkezett

SZÉKELY MIHÁLY divatruházása

Plata Avram Iancu 20. (Szabadság-tér.)

Kiadták Aradon az első pótállampolgársági bizonyítványt.

(Arad, szeptember 9.) Az aradi közönség nagy meglepéssel fogadta a hírt, amely szerint a város polgármesterének joga van kiadni pót-állampolgársági bizonyítványt olyan részére, akiknél a családi a végleges állampolgári listában szerepel, a családtagok azonban valamelyes ok miatt kimaradtak. Ma

már meg is történt Aradon a rendelkezés első ízben való gyakorlati alkalmazása. Egy aradi uriaszony kereste fel a polgármestert és előadta, hogy férjét bevették a listába, őt ellenben kihagyták. Miután hitelesen igazolta a törvényben előírt kellékeket, a bizonyítványt kiadták a számára.

— Érdekes vámpör a timisoarai (temesvári) törvényszék előtt. A timisoarai (temesvári) törvényszék Athanasiu-tanácsa érdekes vámkihágási perben tartott ma főtárgyalást. Még az elmúlt év elején történt, hogy Guntersdorf János Scudier-téri divatkereskedő nagyobb mennyiségű selyemszállításra adott megrendelést a bécsi Hirschmann-féleg utazójának. Az áru szabályszerű számlázással Oradeáról (Nagyváradról) rövidesen meg is érkezett és az ügy ilyenformán normális elintézését nyert. Annál meglepőbb volt aztán, amikor hónapok múltán, december első felében, két vámhivatali tisztviselő jelent meg Guntersdorf üzletében, akivel közölték, hogy tudomásuk szerint az üzletben nagyobb mennyiségű elváromlatlan selyemáru van felhalmozva. A kereskedő erőlyes tiltakozásának ellenére a vám-tisztviselők hatósági közegek közbenjöttével nyomban kényszerleltározást is alkalmaztak s ennek során 18 kiló selyemszövetet, azaz a címen, hogy azok csempészett áruk, lefoglaltak, sőt a vámcsalás fejében négy és félmillió lej bírságot vetettek ki a kereskedőre. A várhivatalnak ez az eljárása érthető feltűnést keltett, annál is inkább, miután Guntersdorf igazolni tudta, hogy a lefoglalt árut belföldről vette s ezen a címen meg is feleltette a vámgazgatóság döntését. A felelkezésről értesülve a vámhivatal, erre hirtelen új jegyzőkönyvet vett fel s ebben már csak mint teletestársat tekintette Guntersdorfiot, akire ezúttal már csak négyszeres pénzbírságot rótt ki. Guntersdorf ezt a második határozatot is megfélebezte és ügye vitelével Marlescu ügyvédet, az ismert vámszakértőt bizta meg, aki azután a mai főtárgyaláson bemutatta a törvényszéknek az eredeti jegyzőkönyv hiteles másolatát, amely az aktákban sehol nem szerepel és amelyet teljesen más személyek irtak alá, mint a második jegyzőkönyvet, amelyet a vámhivatal csak azután készítettett, amidőn látta, hogy az első jegyzőkönyv nem állja meg a helyét. A bíróság ezt a tényt jegyzőkönyvbe vette és a tárgyalást október végére elnapolta. Ugy kereskedelmi, mint jogászai körökben most nagy érdeklődéssel tekintenek a per kimenetelére.

— Fogy Aradváros lakossága. Ma készítette el a városi főorvosi hivatal az elmúlt hónap egészségügyi statisztikáját. Az összeállítás szerint a múlt hónapban 98-an születtek, 108-an haltak meg, 45 házasságot kötöttek. Új skarlát megbetegedés 8, tifusz 18 és vérhas 4 történt Aradon az elmúlt hónapban.

— Georgescu prefektus új fogadóórál. Miután Georgescu János vármegyei prefektus hivatali ügyek elintézésével túl van halmozva, a prefektúra új fogadóórát állapított meg a nagyközönség számára. A prefektus minden nap déli 12-től 1-ig Aradvármegye lakosságának áll rendelkezésére, míg délután 6-tól 7-ig Aradváros lakosait fogadja. A prefektúra ezúton is figyelmezteti a közönséget, hogy más időben semmi körülmények között ne keressék a prefektust, mert amúgy sem fogadja őket.

— Házasság. Gantner Lily és Ziegler Ferenc f. hó 11-én Tövisgyházán házasságot kötöttek.

Schmidt Lony (Budapest) és Spatár Valér (Arad) e hó 8-án délelőtt az aradi anyakönyvi hivatalban házasságot kötöttek.

— Országos hölgyfodrász szaktanfolyam. A „Fodrász Újság” szerkesztősége Marosvásárhelyen az ország borbélyai és fodrászai részére ez év október hó 16-tól Marosvásárhelyen hathetes hölgyfodrász szaktanfolyamot rendez elsőrendű tanerőkkel. A tanfolyamon a vas- és vizondulások, speciális bubi hajvágások, arcápolás, hajfestés, hajmunka, színházi maszkírozás, manikűrözés stb. kerül oktatás-

ra. A hölgyfodrász szaktanfolyamról bővebb felvilágosításokat a „Fodrász Újság” szerkesztősége (Marosvásárhely) ad.

— Halálozás. Szöke Sándor, az aradi nyomdai munkásság legidősebb tagja, ma 73 éves korában meghalt. Az elhunyt életében a kötelességtudás és kollégialitás mintaképe volt s emlékeztét kegyelettel fogják megőrizni nagyszámú barátai és ismerősei. Temetése vasárnap, 11-én délután 4 órakor lesz az alsótemető halottasházából, a Gutenberg-dalkör részvételével, melyen Arad nyomdai munkássága testületileg vesz részt.

— Mikor kezdődik az új iskolai tanév? Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Az utóbbi időben tanügyi körökben az volt a vélemény, hogy az új iskolai tanév megnyitását, a gyermekparalízis betegségek miatt néhány héttel el fogják halasztani. A clujai (kolozsvári) tanügyi vezérfelügyelőség tegnap értesítést küldött az összes felekezeti elemi és középiskoláknak, amelyben közli, hogy minden felekezeti intézetnek a tanévet az állami iskolával együttesen kell megkezdenie. Így a felekezeti elemi iskolákban az oktatás szeptember 15-én, a felekezeti középiskolákban pedig szeptember 26-án veszi kezdetét.

— Érdekes négyes családi ünnepség Aradon. Nagy ritkaságszámba menő, amellyel megható és bensőséges családi ünnep lesz vasárnap Aradon, amely nemcsak érdekességénél, hanem a jubilálók személyiségénél fogva is, messze kiemelkedik a szürke hétköznapi eseményei közül. Kedves családi jubileumról van ugyanis szó, még pedig a véletlenül érdekes találkozása folytán hármas, illetve négyes családi ünnepségről Vasárnap ünnepik meg Kilényi János, Aradváros ny. főszámvevője és felesége, Barra Karolin, házasságuk 50 éves évfordulóját. Kilényi Jánosnak, Arad 42 esztendőn át volt főszámvevőjének aranylakodalmára már magában véve is megkapó társadalmi esemény lenne, de ugyanezen a napon, azaz szeptember 11-én üli meg az aranylakodalmas pár leánya, Kilényi Erzsébet és férje, Vass Gusztáv Acsev. főfelügyelő, a városi permanens bizottság tagja, házasságának 25. évfordulóját. Így a szülők aranylakodalmára egybeesik leányuk ezüstlakodalmával. Érdekesen ható bensőséget ad azonban ennek a kettős családi ünnepnek az, hogy ezen a vasárnapon jegyzi el magát Vass Gusztáv fia, Kilényi János egyik unokája: Vass György, a Continental faipar tisztviselője, Gallert Berta urleánnyal. Emeli azonkívül az érdekes családi ünnepséget az a körülmény is, hogy ugyancsak ezen a napon ünnepli meg Kilényi János legfiatalabb leánya, Kilényi Magda, Hahs László felesége, házasságának ötödik évfordulóját. A ritka érdekességű együttes családi ünnepség egyházi része vasárnap délelőtt fél 12 órakor a minoriták templomában folyik le, ahol dr. Lakatos Ottó plébános fogja megáldani a jubiláns párokat. Ezután a családtagok, a család barátai és tisztelőivel együtt ünnepi ebédet vesznek részt a Fehér Keresztben. Az aranylakodalmát üli Kilényi-házaspár gyermekei közül három Magyarországon tartózkodik, még pedig Kilényi Kálmán mérnök, Kilényi Irma tanárnő és Kilényi Gizi Acsev. tisztviselő. Egy leányuk, Kilényi Margit, néhai Preisinger Béla polgári iskolai tanár felesége, meghalt már. Három árva maradt utánuk: Preisinger Béla, Margit és Bözsi. Az aranylakodalmas Kilényi Jánosnak az említettek kivül még két unokája vesz részt a ritka családi ünnepben: Vass Bözsi és Kilényi Évi.

— Az Aradi Iparos Otthon szombati műsoros estéjén a következők szerepelnek: Szabó Eszti, Mangelus Irén és Jolán, Reichenberg Mici urnők és Selean Moise ur.

Vasárnapi filmfelvétellel kapcsolatos filmszkecs legközelebb az APOLLO-ban.

A szkecs főszereplői: Sugár Baka, Barna Anol, Misoza László, Horváth László

— **Oradea-i urlasszony tragikus halála.** Nagyváradról jelentik: Az egész városban mélységes megdöbbenést keltett Sonnenfeld Andor ismert nyomdatulajdonos fiatal feleségének hirtelen és tragikus körülmények között bekövetkezett halála. Sonnenfeld Andorné kedden este férjével együtt megszokott társaságában töltötte az időt. Éjjel után tért nyugovóra és semmi fájdalomról, vagy rosszullétről nem panaszkodott. Hajnalban, öt óra felé Sonnenfeld Andor gyermekük sirására lett figyelmes, odaszólt feleségének, majd miután választ nem kapott, fel akarta kelteni és kétségbeesetten vette észre, hogy a felesége nem mozdul. Rövid idő múlva három orvos is jelent meg a lakásban, de csak a szerencsétlen fiatalasszony halálát konstatálhatták. A tragikus körülmények között elhunyt, mindössze harminckétéves asszonyt tegnap temették el óriási részvét mellett.

— **Sulyos autóbaleset történt Arad közelében.** Sulyos autószerencsétlenség történt tegnap reggel az arad-oradea-i (nagyvárad-i) országúton. Rauscher Ede ismert nagyvárad-i cukrász fiával, Rauscher Ferencsel és annak menyasszonyával, Kántor Rózsival tegnap reggel 5 órakor a 275 jelzésű várad-i taxin Lugojra (Lugosra) indult, ahol a fiatalok részére egy cukrászda-helyiséget akart kibérelni. A bérutó baj nélkül jutott el az aradmegyei Szentanna község határába, ahol azután bekövetkezett a katasztrófa. A falu alatt egy jelentéktelen betonhidnál csaknem derékszögben hajlik el az országút. Ezt a merész kanyarodót a soffőr teljes tempóval vette és pedig oly szerencsétlenül, hogy az autó bal első kerekével nekiszaladt a betonhid peremének, aminek következtében a gépkocsi hatalmas ívben az árokba fordult, maga alá temetve utasait. Az autó romjai alól legelőször is Rauscher Ferenc kapaszkodott ki, majd előkerült Marségg Dezső soffőr is és a két férfi, bár mindketten megsebesültek, kiszabadították Rauscher Edét és Kántor Rózsit, akinek a szerencsés véletlen folytán ugyyszólván semmi baja sem történt. Igen sulyosan megsérült azonban Rauscher Ede, aki belső fájdalmáról panaszkodott, míg fejéből, bal lábszárából ömlött a vér és arcán is sulyos zúzódások voltak. A szerencsétlenség után pár percre arra robogott Arad felől egy temesvári autó, mely a sebesülteket Szentannára szállította az ottani körorvoshoz, aki első segélyt nyújtott nekik, majd a délutáni vonattal Nagyváradra szállította őket. A vizsgálat megindult és az eddigiekből megállapítható, hogy a balesetet Marségg soffőr vétkes gondatlansága idézte elő.

— **Letartóztatások a magyarnádasi postacsálás ügyében.** Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Draghiciu rendőrigazgató befejezte a nyomozást a magyarnádasi postacsálás ügyében. Megállapította, hogy a bűnösök nem adták kosztba az állam pénzét, hanem elikkasztották a csalárd módon kéhez kapott összegeket. A magyarnádasi postahivatalban szabályszerű utalványon és kellő lebélyegzés mellett küldötték Clujra (Kolozsvárra) a postautalványokat, amelyek alapján 350.000 lejt fizettek ki a csaló ügynököknek. László Samut és Weisz Fülöpöt, a postamesternő férjét letartóztatták és már át is kísérték az ügyészség fogházába. Ugyancsak letartóztatták Heimann Emánuel, a sikkasztó postamesternő testvérét is. A rendőrség körözlevelet adott ki Weisz Fülöpnek postamesternő ellen.

— **Felhívás a lótarató gazdákhöz.** A II-ik kerületi rendőrség felhívja mindazokat a II. rendőri kerület körzetébe tartozó lakókat, akik tehervonó állatokkal, úgymint ló, szamár, öszvér, bivaly, ökör, azután járművekkel, mint teherkocsi, parasztkocsi, stráfkocsi, stb. és szerszámokkal rendelkeznek (kivéve motorok és biciklik), hogy azokat a szokásos évi összeírás végett a II. ker. rendőrség hivatalában e hó 12—16-ig, délelőtt 8—12-ig és délután 4—6 óráig büntetés terhe mellett jelentsek be. A II. ker. rendőrség.

— **Az Aradi Villamosági R. T. tudomása-ra hozza a fogyasztó közönségnek, hogy f. hó 11-én, vasárnap délelőtt 9 óra 15 perctől délután 2 óráig gépjávitás miatt az áramszolgáltatás szünetelni fog.**

Merénylet készült Kemal pasa ellen.

Nagyszabású összeesküvést fedezett fel a török rendőrség.

(Az Aradi Közlöny tudósítójának éjszakai távirata.) A konstantinápolyi jelentések arról számolnak be, hogy a török hadvezérek egy messze elágazó összeesküvést fedeztek fel, amelynek célja Kemal pasa

meggyilkolása volt. Az összeesküvők terve az volt, hogy felrobbantják a Konstantinápolyból Angorába utazó Kemal pasa vonatát. Az összeesküvők nagyrészt letartóztaták.

Bővül a Monitorul Oficial panamája.

Szenzációs letartóztatások várhatók a fővárosban.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Monitorul Oficial-nál leleplezett nagyarányú visszaélések ügyében a mai napra utább, az eddigieknél is szenzációsabb fordulat állott be. Az utóbbi napokban lefolytatott vizsgálat során ugyanis meglepő adatok merültek fel arra vonatkozólag, hogy több állami intézmény vezetője és

tisztviselője is kompromittálva van a Monitorul Oficial panamáiban. A bűnrészes tisztviselők letartóztatása — akik között több ismert magasrangú államhivatalnok, sőt politikus is van — mindössze órák kérdése. A nyomozás egyébként a legnagyobb titokban folyik s így nem sikerült megtudni, hogy mely hivatalokról van szó.

Hősies küzdelem a levegő meghódításáért.

Az Old Glory utasai az óceánsirba vesztek. — Harmincegy gőzös keresi az eltűnt repülőgépet. — Még egy óceánrepülő-tragédia. — Ezidén nem lesz több óceánrepülés Európából.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Az óceánrepülők mártírjainak névsora ismét megnövekedett, az áldozatok sorához csatlakoztak az Old Glory utasai akik a géppel együtt nyomtalanul eltűntek a háborgó hullámok között. Szerdán reggel egyszerre négy óceánjáró gőzös fogta fel az Old Glory gépről a segélykérést: S. O. S. szikrázott végig a messzi tengeren és négy hajó száguldott erőtfeszítve a tragédia színhelye felé. Legközelebb a Pennsylvánia volt, amely az Old Glory által megjelölt helytől mindössze 83 mérföldnyire járt. Mire azonban megérkezett, már nyoma sem volt a gépnek. Utánuk sorban megérkezett a többi hajó, a Transzilvánia, amely 255 mérföld, a Carmani, amely 275 mérföld távolságról száguldott a bátor óceánrepülők megmentésére, azonban minden hiábavaló volt: az Old Glory eltűnt. A gép eltűnése rádiótávirat útján Newyorkban is ismeretessé vált és a gép építője, a hasonló nevű lap szerkesztője maga kijelentette, hogy a kedvezőtlen időre való tekintettel, ellenezte a repülést. Az ut — szerinte — nem volt kellően előkészítve. A newyorki kábeljelentések szerint most 31 óceánjáró gőzös kutatja az eltűnt repülőgépet, azonban nincsen remény arra, hogy megtalálják a gépet és utasait. A repülőgép az ut 11-ik órájában zuhant a tengerbe és Barthaud rádiogrammaiban, amelyeket az utolsó percig adott le, panaszkodott, hogy nehéz a gép. Valószínű, hogy az Old Glory a viharzónába került és a nagy megterhelése miatt nem tudott a viharban felemelkedni. Megállapították, hogy a katasztrófa oly gyorsan következhetett be, hogy a pilótáknak nem volt 48 másodperc idejük arra sem, hogy a benzintartályt kiüríthessék, amivel több órán keresztül megállhatna volna a felszínen.

— **Sirkövetés.** Néhai Sáfirán Emil sírkövét holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor avatják fel az aradi izraelita temetőben.

— **Templomi ülések bérbeadása.** Az aradi izraelita neolog templomban a templomülések bérbeadása e hó 11-én kezdődik. A régi bérlek előjogát e hó 16-ig bezárólag tartjuk fenn. A pótimaházi ülések bérbeadása e hó 18-án kezdődik. Itt a bérleti előjog e hó 22-ig bezárólag érvényesíthető. E hó 11-től kezdve átvehetik a nagytemplomi ülés-tulajdonosok is jegyeiket a karbantartási díjak lefizetése ellenében. — Figyelmeztetjük a templomlátogató közönséget, hogy imaszéki jegyüket az istentiszteletre hozták magukkal, mert az ülés-jegyet a belépésnél okvetlen fel kell mutatni. Az előljáróság.

— **Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportjának „B” osztálya** értesíti tagjait, hogy tagkönyveiket haladéktalanul váltásák ki, nehogy a tagdíjak felszaporodásával nehézségek támadjanak a tagsági jog körül. Egyben értesíti tagjait, hogy foglalkozásra va-

lő tekintet nélkül ezután is felvesz bárkit, akinek hozzátartozója az „A” vagy „B” csoportnak tagja, vagy önálló iparos, vagy ennek hozzátartozója a következő megszorításokkal: 40 éven túl orvosi vizsgálattal 60 évig, 60 éven túl orvosi vizsgálat és egy évi várakozási idő. Fizet az első évben 10.000, a második évben 13.000 és a harmadik évben 16.000 lejt. Egyben közli az igazgatóság, hogy az ingyenes orvosi vizsgálatot dr. Olariu Cornél ur végzi Strada Baritlu (Rákóczi-u.) lakásán, mindennap 3—5 óráig.

— **Műkedvelő előadás Gurahoncon.** Vasárnap, szeptember 11-én nagyszabású műkedvelő előadást rendeznek Gurahoncon. Az előadásban Luca Caragiale, az ismert író „Elvesztett levél” című négyfelvonásos darabját játsszák, majd előadás után reggelig tartó táncmulatság lesz.

— **A német tan nyelvű elemi iskolában** (Kulturpalota) a beiratások szeptember 1—10 tartatnak.

Az Old Glory utasainak tragédiáján kívül a világ minden részéről jelentenek újabb repülőszerencsétlenségeket, közöttük még egy óceánrepülőét. Carling repülő tegnapelőtt indult el Harbour Graceból, hogy Kanadából Angliába jusson át. A kanadai gépnek már tegnap meg kellett volna érkeznie, annál is inkább, mert nem lehetett több benzine. Eddig azonban nem érkezett meg a gép, amely szintén nyomtalanul eltűnt. Miután az óceánról nagy viharokat jelentenek, biztosra veszik, hogy Carling is az óceánsirban lelta halálát.

A berlini jelentések szerint ebben az évben nem indul több óceánrepülő Európából, annál is inkább, mert a kedvezőtlen idő állandóan rosszabbodik. A Junker, Rohrbach és Heinhall aviatikai művek közösen elhatározták, hogy a tervbevetett óceánrepüléseket a jövő év tavaszán hajtják végre.

A párisi jelentések szerint két katonai repülőgép gyakorlatozás közben összeütközött. Az egyik gépet egy tiszt vezette, aki azonnal meghalt, a másik gép pilótáját sulyos sérülésekkel szállították a kórházba. A gépek teljesen tönkrementek. A kölni jelentések szerint az F. R. Cruse légügyi művek tegnap próbáltatták ki egyik új gépüket, amely 40 méter magasságból lezuhant. A gép teljesen elpusztult, a pilóták könnyebben megsérültek. Bécsből jelentik, hogy Ausztria egyik legjobb pilótája, Nikitsch Károly, aki a háború alatt 8000 repülést végzett, szintén szerencsétlenségnek lett áldozata. Tegnap este hat órakor felszállt s lezuhant. A repülő meghalt.

A honkongi jelentések szerint a Deroff Bűszkesége megérkezett a városba. Bűszkesége kerület és a szítek között elveszítette a gép az irányítást, hogy majdnem összezúzódott a szítek között.

SPORT

O Kínzsi—Arad 2:0 (0:0). Timisoarán mérkőzött tegnap a két csapat. Arad tréning nélkül felálló válogatott csapatának veresége előrelátható volt, s a mérkőzésen nyilvánvalóvá is vált, hogy egy össze nem szokott, felforgatott csapat, ha még olyan jó minőségű játékosokból is áll, mint amilyen Arad reprezentatív 11-ese volt, nem érhet el eredményt egy nálánál jóval összeszokottabb, s ráadásul saját pályáján játszó csapat ellen, főleg ha azt hazai bíró is pártfogolja. Arad csapatát még egy autódéfekt is idegessé tette, szóval mentség van elég a vereségre. Mentséggel azonban nem lehet meccset nyerni, válogatott mérkőzésen csak fitt kondícióban levő, jó összeállításban szereplő, s összedolgozott csapattal lehet eredményt elérni. A játék különben nem mozgott magas színvonalon, a csatárok kölcsönösen elrontották minden goalhelyzetet. Az utolsó negyedóraig teljesen nyitott volt a mérkőzés, ekkor Révész (Timisoara) bíró Mágoryt feleselés miatt kiállította. Mágory vonakodott a pályát elhagyni, mire a bíró rendőrrel vezettette le. Arad sorsa ekkor megpecsételődött és Lotter fejese, majd Teleki közléről lőtt goalja a timisoaraiak meg nem érdemelt győzelmét eredményezték. Révész lokálpatrióta biráskodása visszatetszést szült az elfogulatlan sportközönség előtt.

O Unirea—Banatul 4:0 (3:0). A Banatul által kiírt vándordíj döntő mérkőzése, melyet a jobb Unirea biztosan nyert meg. Bíró: Gaál.

O A Kínzsi országos atlétikai versenye. A verseny közepes eredményeket hozott, csupán Péter (TAC) 10.8 mp.-es 100 m. síkfutása emelkedett ki. Az ifjúsági svéd stafétában a Kínzsi csapata 2 p. 16 mp. alatt rekordot javított, míg a női számok közül Schmidt Oly (Kínzsi) megjavította a 100 és 200 méteres síkfutások női rekordját.

O A Lupp—Dörner-pár 6:3, 6:3 arányban legyőzte a Darvasy—Kitscher-párt. A Dörner—Baumgartner k. a pár azonban 6:1, 6:4 arányban kikapott a Kehrling—Neppachné-pártól.

O Az oradeai (nagyvárad) Törekvés 15 éves jubileuma. A szimpatikus oradeai (várad) sportegylet vasárnap nagyszabású sportünnepség keretében ünnepli fennállásának 15 éves évfordulóját. A részletes program a következő: Délelőtt a Rhédey-kerti sporttelepen országos atlétikai és kerékpárverseny. E versenyeket a Törekvés zászlójának felavatása követi az egész várad sportközönség és a társuletek ünnepélyes közreműködésével. Ezután az AMTE és Törekvés focicsapatainak összecsapása következik, mely igen érdekes és élvezetes sportot ígér. Este 9 órakor a Kereskedelmi csarnok dísztermében folytatódik az ünnepély, még pedig a Törekvés jubileumi diszközgyűlésével, melyet társasvacso-ra és reggeli tartó tánc követ.

O Budapest—Páris atlétikai viadal 71:51. A két főváros válogatott atlétáinak győzelme elsőrangú eredmények mellett a magyar atlétika fölényét mutatta. Eredmények: 100 m. 1. Theard (francia) 10.9 mp. 2. Hajdu (magyar) 11 mp. Távolugrás: 1. Somfay (magyar) 680 cm. 2. Püspöky (magyar) 669 cm. 1500 m. 1. Norland (francia) 4 p. 05.3 mp. 2. Szerb (magyar) 4 p. 05.3 mp. 110 m. gátfutás: 1. Viel (francia) 15.8 mp. 2. Marchand (francia) 16.5 mp. 200 m. 1. Hajdu (magyar) 22 mp. 2. Carbonney (francia) 22.2 mp. Magasugrás: 1. Késmárky (magyar) 186 cm. 2. Lewden (francia) 181 cm. 800 m. 1. Wiriath (francia) 1 p. 59 mp. 2. Márton (magyar) 1 p. 59.8 mp. 5000 m. 1. Papp (magyar) 15 p. 23 mp. 2. Beddary (francia) 15 p. 27.4 mp. Diszkoszvetés: 1. Marvalits (magyar) 45 m. 50 cm. 2. Egry (magyar) 42 m. 53 cm. Rúdugrás: 1. Wintousky (francia) 370 cm. 2. Karlovits (magyar) 370 cm. Súlydobás: 1. Darányi (magyar) 14 m. 47 cm. 2. Bácsalmási (magyar) 13 m. 81 cm. 400 m. 1. Barsy (magyar) 49.6 mp. 2. Fery (francia) 50 mp. Gerelyvetés: 1. Szepes (magyar) 61 m. 48 cm. 2. Degland (francia) 55 m. 07 cm. Svédstaféta: 1. Magyarország 2 p. 15 mp. Hajdu a 300-as váltásnál felbukott, a magyarok tovább futottak, míg a franciák leálltak. A zsűri a magyar csapatot nyilvánította győztesnek.

O Külföldi footballeredmények. Budapestről jelentik: Hungária—Vasas 3:3 (1:2). Bajnoki. Meglepetés, mert a Hungária reorganizált csapatától mindenki győzelmet várt a legyengült Vasas ellen. Skvarek (2) és Kóvágó öngoljjaival szemben Jellinek (2) és Grünfeld lőttek Vasas-goalokat. — Ferencváros—Vienna 2:0 (1:0). Nemzetközi. A mérkőzés nem elégitette ki a nagyszámú nézőközönséget. A Ferencváros goalképesebb csatársorának köszönhetette győzelmét. Turai és Bukovi lőttek a goalokat. — Sabaria—WAC 4:1 (3:1). Nemzetközi. A Sabaria biztosan győzte le a jóképességű bécsieket.

Akik a filmfelvételnél jelen voltak, legközelebb lát-hatják magukat az aradi APOLLO-ban.

Művészet.

* Heti műsor. Szombat: Tosca (Sugár, Lévy, Róna vendégjátéka). Vasárnap: Pillangókisasszony (Sugár, Lévy, Róna vendégjátéka).

* Farkas Lili nagy sikere Clujon (Kolozsváron). Kedden este mutatkozott be Farkas Lili, az ismert aradi művésznő, mint a cluj (kolozsvári) magyar színház szerződött tagja, az ottani közönségnek, a „Nótás kapitány” női főszerepében. Farkas Lili debüje ott is szépen sikerült és ez a siker most már végleg eljegyezte a rögs színészpályának ezt a szimpatikus, nagytehetségű aradi urilányt. Érdekesnek tartjuk két cluj (kolozsvári) lapnak a bemutatkozásról szóló kritikájából pár sort idézni. Az egyik lap így ír Farkas Liliről: „Színészkariertjét most kezdi, a tegnapi szereplés talán összevéve negyedik-ötödik fellépése a színpadon. Minden bizonnyal jó színésznő lesz belőle. Feltétlenül szimpatikus jelenség, kedvesen és elevenen játszik, szépen táncol és ruháit választékos izléssel válogatja össze. Nagyon kellemes hangja is van, amelynek még érezhetően sok iskolázásra van szüksége és a jó rendező utasításai bizonyára le fogják szoktatni színpadi mozgásának néhány apró szegletességéről.” — A másik napilap a következőkben emlékszik meg Farkas Lili debüjéről: „A fiatal színésznőnek még nincs ugynevezett múltja a festett deszkák világában, ami azonban még előnyére válik. Űde fiatalsága és természetessége egyelőre az, amit javára írhatunk, de máris beigazolta kvalitásait. Kellemes, szép hangja, jó színpadi alakja van és mindezekhez az értékes tulajdonságokhoz még csak a rutin hiányzik, amit bizonyára szintén gyorsan meg fog szerezni.”

* Bécsi operette-társulat Aradon. Szenzációs estéi lesznek Aradon a nyári szinkörnek szeptember 17., 18., 19. és 20-án, amikor a legelső bécsi revütársulat tartja előadásait Aradon. A társulat 30 tagból áll, köztük tizenkét bécsi gör. Mindennap más-más darab kerül színre. Első nap: Journal der Liebe. Második nap: Ich hab in Heidelberg mein Herz verloren. Harmadik nap: Wenn si losgelassen. Negyedik nap: Die Revue der Revuen. A társulat nagyhirű kiváló tagjai: Mizzi Weismann szubrett, Bob Dorsay tenorista, Grete Rittersheim énekesnő, Hans Wilhelm bonviván, Kottany táncoskómikus, Grunau és Marebach. A társulat Bucurestiben, Brasovban, Sibiuiban, Timisoarán, Aradon, Oradeán és Clujon játszik és október hóban tér vissza Bécsbe.

10-én, Urániában Szombaton

Kettős műsor 5, 7 és 1/4 10-kor Kettős műsor

Mucsa nagybácsi Berlinben

vagy egy rosszul sikerült kiruccanás viglák 8 felvonásban. Főszerepben: LIANE HAID és JAKOL LIEDTKE. Ezt megelőzi:

Az iroda tündére.

életkép 6 felv. Főszereplő a közkedvelt Alice Terry.

ERZSEBET MOZGO.

Ma d. u. 7 és este 9 órakor

HARRY PIEL

(A HALAL MEGVETŐJE)

HARRY PIEL legszenzációsabb kalandor slágere.

Legközelebb:

BEN-HUR VILÁG-FILM

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

* Színelőadás Kisjenőn. A Földes—Húszár-féle színtársulat hétfőn és kedden színelőadást tart Chisineu (Kisjenő). Hétfőn Szenes Béla kacagató vigjátékát, a „Nem nő-sülök”-öt hozzák színre, kedden pedig a Noszty-fiu esete Tóth Marival-t. Az előadások magas színvonalát feltétlenül biztosítja az, hogy mindkét darab főszerepeit az aradi színház kitűnő nevű művészei játsszák: Fekete Irén, Pal-lay Mancsi, Harmath Jolán, Mészáros Béla és Gyöző Alfréd. Fellépnek közülük Földes Mihály igazgató, Rudas és Derecskei is. A társulat Chisineu (Kisjenő) után Santanara megy.

* Operaesték Aradon. Sugár Frigyes mint Cavaradossi a szombat esti Tosca előadásán lázba fogja ejteni Aradváros közönségét. Ezt a kitűnő tenoristát zengzetes szép organuma, deklamálása, valamint pompás színjátszó talentuma hamarosan a legelső sorába emeli majd a külföldön is. Méltó partnerei lesznek Lévy Iona a ragyogó hangú drámai énekesnő és Róna Dezső, kit ma Erdély legkitűnőbb baritonistájának ismerhetünk el. E művésztrio kiegészítve az aradi színház énekes gárdájával, a legtökéletesebb előadást fogja majd nyújtani. Az előadásokat Hetényi főrendező rendezi. Vasárnap este Pillangókisasszony kerül színre, mely alkalommal ugyancsak fellép Sugár Frigyes, Lévy Iona és Róna Dezsővel az egész énekes személyzet. Méltó föltenést fog kelteni Suzuki szerepében Szentgyörgyi Mária, ki ezuttal először debütál Aradon operában. Jegyeket a Tosca és Pillangókisasszony szombat és vasárnap előadásaira a téli színház pénztára árusít.

* Révész Lajos a cluj (kolozsvári) magyar színház tagja. Az Erdélyszerte lázas buzgalommal megindult színtársulati szervezkedésnek egy bennünket, aradiakat is érdeklő eseménye van. Révész Lajost, az aradi színtársulat szimpatikus és tehetséges fiatal tagját, aki tavaly több nagyobb szerepben tett tanúságot kiváló minőségéről, dr. Janovics Jenő leszerződte a cluj (kolozsvári) magyar színházhoz. A szép karrier előtt álló fiatal művész levelet intézett szerkesztőségünkhöz és ezuton bucsuzik el az őt szerető aradi közönségtől, amelyet — mint írja — nagyon megszeretett és sohasem fog elfelejteni.

APOLLOBAN! MA PREM ER!
RODOLPHO VALENTINO
és BANKI VILMAVAL a

SEJK FIA

SEJK FIA

SEJK FIA

SEJK FIA

Gyönyörű keleti dráma 8 felv.

Ezt megelőzi:

FUSS VAGY FIZESS

Halramboy burleszk 2 felv.

Taps és a kártyavető.

Trükk film 1 felv.

Pénztárnyitás d. e.
1/2 11-12-ig, d. u 4-től

Az előadások 5.
7 és 1/4 10 órakor.

Közgazdaság.

Új vonalakat épít a CFR.

Leéplítik a személyzetet s az így maradt öszszegyekből épülnek az új vonalok. — Teodorescu vezérigazgató nagyszabású reorganizációs programja.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának távirata.) Annak dacára, hogy Perieteanunak legnagyobb részben az általa keresztiül vinni szándékolt reorganizáció miatt kellett távozni a közlekedésügyi adminisztratív államtitkárság éléről, a kormány most Perieteanu szellemében a legteljesebb mértékben igyekszik végrehajtani ezt a méltó meglepetést keltett nagyarányú leéplítést, ami nyilván a román államvasutak életében új irányvonalat jelöl meg. Az eddigi tóldás-földés helyett ugyanis Teodorescu, a CFR új vezérigazgatója, a kormány utasítására, erélyes kézzel fogott hozzá a munkához és mint egyes lapok tudósítója előtt kijelentette, célja a román államvasutak teljes reorganizálása és lehetőleg minden rázkódtatás nélkül való, bizonyos tekintetű leéplítése. Teodorescu munkaprogramjából elsősorban azt hajtja végre, hogy még a Perieteanu által meghagyott központi adminisztratív szervezet is leéplít és több központi osztály-igazgatóságot szüntet meg. Az ilyen körülmények között mutatkozó különbözet és egy nagyobb összegű kölcsön segítségével aztán nagyobb beruházásokat eszközöltet és új vonalakat építet ki. Erre a célra eddig 792 millió lej irányoztak elő. Az új vasuti vonalakat az eddigi tervek szerint Sighet-Baja és Mare-Saigau között 95 kilométeres hosszúságban, Mehadia és Buziás között 95 kilométeres hosszúságban, Larga és Hotin között 35 km., Solna és Visul de Jos között 60 km., Floresti és Soroca között 43 km., Chisinau, Orhei és Balti között 165 km., Piatra-neamtii és Toplica között 107 km., Brád és Déva között 30 km., Vaskóh és Halmágy között 132 km., Resica és Karánsebes között 44 km., Apahida és Torda között 32 km., Valcea és Curte de Arges között 40 km., Kraszna és Bucovac között 108 km., Cahul és Bolgrad között 45 km., Ghiris és Cheia de Mures között 16 km., Bucuresti és Orziceni-Faurei között 113 km., Bucuresti, Rosiori és Craiova között 202 km. hosszúságban építenék, de újjáépítik a közbeeső, teljesen megrongált vonalakat is.

Ez azonban csak egy része Teodorescu vezérigazgató programjának, amelyet teljes egészében szombat délután ismertet a sajtó képviselőivel. Hozzá tartozik különben a CFR megindult nagyszabású átszervezéséhez az is, hogy az államvasutak igazgatósága jelenleg az új tarifarevizióval foglalkozik, amelyet valószínűleg január elsejével léptetnek életbe s az összhangban lesz az új vámtarifával. Hír szerint ugyanekkor a negyedik osztályt teljesen megszüntetik.

Zürichben 3.18, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 9.)
Kifizetések: Berlin 38.90, Amsterdam 65.60, Newyork 163.25, London 795, Páris 6.41, Milanó 8.95, Prága 4.85, Budapest 28.50, Belgrád 2.88, Bécs 23.08, Zürich 31.50. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161, angol font 785, francia frank 6.50, lira 9, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31. — **Pénz:** Márka 38, dollár 159, angol font 775, francia frank 6.30, olasz lira 8.50, cseh korona 4.70, pengő 28.20, dinár 2.70, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szept. hó 9.)
Kifizetések: Páris 6.40, Berlin 38.75, London 794, Newyork 162, Milanó 8.90, Zürich 31.50, Prága 4.80, Bécs 23. — **Valuták:** Napoleon 660, német márka 38.65, leva 1.24, török lira 0.83, angol font 790, francia frank 6.44, svájci frank 31.60, olasz lira 9, drachma 2.10, dinár 2.88, dollár 161.50, lengyel zloty 18.50, osztrák schilling 23.20, pengő 28.75, cseh korona 4.85.

Zürichi tőzsdényitás. (Szeptember hó 9.)
Berlin 123.38, Amsterdam 207.85, Newyork 518.55, London 2521.25, Páris 20.33.50, Milanó 28.20, Prága 15.37, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.18, Varsó 58, Bécs 73.10.

Hirdessen

a 42 éve fennálló

Aradi Közlönyben

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 9.)

Berlin 123.36, Amsterdam 207.80, Newyork 518.55, London 2521.37.50, Páris 20.33.25, Milanó 28.19.50, Prága 15.37, Budapest 90.75, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.18, Varsó 58, Bécs 73.12.50.

= **Az új adótarifa csak január elsején lép életbe.** Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium január elsejéig meghosszabbította az egységes tarifájú forgalmi- és fényüzési adó életbeléptetési határidejét.

= **Piaci árak.** A mai hetipiacon az árak a következőkben alakultak ki: burgonya 5-6 lej, hagyma 6 lej, tehénúró 16 lej, vaj 100-140 lej, zöldbab 18-20 lej, alma 6-8 lej, körte 10-12 lej, szőlő 16-20 lej, szilva 5 lej, sárga dinnye 4-5 lej, görög dinnye 8 lej kilogrammonként, tojás 2.50 lej darabja, zöldség 3-4 lej csomója, fejes káposzta 4-8 lej fejenként, bab 8 lej, tejfel 40 lej, tej 8 lej literje. A baromfiacé árak: sovány liba 120-180 lej, sovány kacska 80-140 lej, tyúk 100-130 lej, csirke 60-100 lej párja, kóvér liba 200-300 lej, kóvér kacska 100-130 lej darabja. A gabonapiac árak: árpa 650-660 lej, kukorica 600-630 lej, zab 640-660 lej métermázsánként. Az átlavásár árak a multhetiek.

= **Kereskedelmi szerződés Törökországgal.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a külügyminisztérium értesítése szerint Törökországgal Lausanne-ban kötött kereskedelmi szerződés megszűnt, az új kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozó előmunkálatok megkezdődtek. Mindazonáltal 1927. augusztus 7-iktől kezdődőleg 6 hónapig a román áruk a jelenleg érvényben lévő minimális vámtarifa kedvezményét élvezik Törökországba történő exportnál.

= **A Nasic mérlegmegállapító ülése.** Genf-ből jelentik: A Nasic mérlegmegállapító igazgatósági ülése szeptember végén lesz Genfben. A Nasic üzletei az utolsó hónapok folya-

Két perc naponta

eleendő a Khasana Coldkrémrel való kezelésre, hogy a bőrt állandóan gyöngéddé, simává és fiatalosan üdévé tegyék s utána a Khasana nappali krémrel bekenve megóvjuk bőrünknek ezen könnyen szerzett előnyeit. Khasana Coldkrém esténként lefekvés előtt könnyed dörzsöléssel a bőrbe felszívódik és azt teljesen áthatja, a ráncok képződését meggátolja, sajátos összetételénél fogva pedig a bőrnek puhaságot, simaságot és frissességet nyújt.

DR. M. ALBERSHEIM
FRANKFURT A. M. - LONDON

Khasana Coldkrémnek minden más hasonló szerrel szemben megvan az a nagy előnye, hogy nem szárad be és nem ránczosodik, hanem finoman gyöngéd illatú és hatását a legutolsó csöppig megtartja.

Khasana nappali krém megóvjaa a bőrt nappal a portól és időjárástól, puderezés előtt használva a maradandó Khasana illattal együtt az egész napon át a jólápoltt frissesség érzését adja meg.

KHASANA - Parfum / Coldcream / Tagescrème / Eau
de Cologne / Lotion / Khasana-Superb
Mindenütt kapható!

KHASANA

Képviselet és főraktár: "GEA"-KRAYER A. G., TEMESVAR

mán változatlanul kedvvel fejlődtek, úgy, hogy a 6.50 svájci frankos osztaletk valóra fog válni s az igazgatóság is ilyen értelmű javaslatot tesz a közgyűlésnek.

= **Származási bizonyítványok a Törökországba exportált árukhoz.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a török köztársaság bucuresti-i főkonzulátusának értesítése értelmében a Törökországba exportálandó áruk a romániai kereskedelmi kamarától kiállított származási bizonyítványok feltétlenül láttamozandók az országban székelő török konzuli hatóságoktól.

Felelős szerkesztő: RETHY JÓZSEF.

Cenzura Prefectura Judetului.

NYILTER.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Orvos urak figyelmébe!

"CHIRURGIA" Arad Str. Bucur (Értvős-u.) 5
Van szereném a tisztelt orvos urak becses figyelmüket felhívni az ujonnan megnyitott orvosi és fogászati műszerek javítási és készítési műhelyemre, ahol nikkelezés, fenyezés, élesítés, ugyszintén fogfurok élesítése is eszközöltetik, valamint az összes orvosi műszerek javítása pontosan és lelkiismeretesen elkészítetnek. Szíves pártfogást kér: Schaffer József.

Új posztóüzlet Aradon!

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy Piata Avram Iancu (Szabadság-t.) 21. sz. alatti bel- és külföldi szövetudonságok nagy raktárát nyitottuk meg!

Allandó raktár szabókellékekben. Szíves pártfogást kér:

Marinkás és Cégka.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lel. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40. vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, leltérs levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefonszáma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

KÉT MIATYÁNK KÖZT a te csókod a legdrágább. Millió csók. 4783

TILOS. Kétségbeesett fájdalmas gyötrelmek kínoznak Érted. Kérlek légy megint 16. 4789

JÓPÁJTÁSNAK levele van az Aradi Közlöny kiadójában. kérem ítvenni. 4810

ALKALMAZÁS.

PESTÉK- és fűszerszakmában írtas kereskedősek állandó alkalmazást keres. Cim Boross Béta. Str. Aprodul Purice 33. 4793

MINDENES szobaleányt keresek azonnali belépésre. Str. Vladimirescu (Doboucca) 12. 4804

DEUTSCHES Fräulein Erzieherin mit erstklassigen zeugnissen sucht Stelle zu Kinder. Adr. in der Administration des Aradi Közlöny. 4800

SZAKÁCSNÉ felvétetik Str. Mărăsesti 29. (Kossuth-u.) Lukács vendéglő. 4807

LAKÁS.

BELVÁROSBAN beköltözhető kétszobás lakással két uccára szülő fronttal bíró bérház kedvező fizetési feltétellel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadó. 4693

BELVÁROSBAN 3 szobás. fürdőszobás lakás csukott folyosóval és gyümölcsös kerttel azonnal kiadó. Str. Grănicerilor No. 18. (Török Ignác-u.) 4819

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PÁLLINKAFŐZŐÜST, alig használt, ajtótörtendő. 24 órán egyszer mosandó. 4 m. hosszú cilindri olcsón eladó. Cil. Jud. Arad. Ciucur Lazăr No. casei 32. 4797

3x4 EBÉDLŐ SZÜNYEG, vadmacska bunda, férfi ruhák, kabátok, antik komódok, asztalok, antik szekrény, gyermekkosci, gyermek paplan, órák, írőasztalok, könyvszekrény, festmények, ebédlő diványok, ebédlő és szalon berendezések, Biedermeier asztal, asztalneműk, női ízek, székek, dísz tárgyak, írőasztal, villanylámpák, szalonszekrény, stb. eladók. Salgóné. Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EBÉDLŐKREDENC és egy komplett hálószoba butor eladó. Calea Săguna 8. 4795

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné. Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ÉPÜLET oszlopot, használtat nagyobb mennyiségben veszünk. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 10435

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Kereszthurosz zongora

rövid, fekete, elsőrangú. elutasítás miatt sürgősen ELADÓ. Pata Szt. Sava 3. (Kelemen-tér) háztulajdonosnál.

Ha vennt, eladni akar, hirdetést adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz közzé.

OKTATÁS.

Francia tanítás játszva

3-6 éves gyermekeknek délelőtt 10-12-ig a 4788

KRISPIN-TEREMBEN megköszöndött.

ÜZLETEK.

UJMIKALAKÁN. Főut. 21. sz. alatt jó forszalmu vendéglő percentre kiadó. 4802

KÜLÖNFÉLÉK.

BERAKTÁROZÁSÁT bármely árunak pinceraktáromban olcsón vállalom. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4768

ELVESZETT Gizi névre hallgató nőstény foxi kutyám. Kérjük megtalálót, hogy magas jutalom ellenében a kutyát Bulv. Regina Maria 22. I. em. adja át. 10435

Társ kerestetik

rentabilis vállalathoz

500.000 lej készpénzzel.

Személyes közreműködés lehetséges, tőke és kamat biztosítva. Reflektánsok kéretnek címeiket "Autogariza" jeligen az Aradi Közlöny kiadójába leadni. 10435

Kiadók

több belvárosi egyszobás lakások butorral vagy anélkül, valamint 80.000 lej pénzkölcsön megtelelő biztosíték mellett.

BOROSS-nál, Stada Consistoriului 9. szám volt Batthyány-u. 4809

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 10. szám Cimre ügyelni!

Cementtetőcserépgépek,

továbbá gépek, üreges betontömbök, beton- és salaktégla, cementlapok, stb. előállítására. Formák: csövek, kutgyűrűk, lépcsők, stb. készítésére. Betonkeverőgépek. Prima cementfestékek. Complett asbestcementpalagári berendezések (ETERNIT) stb. azonnal szállít raktárról:

„MODERNA“

Építőipari-gépek és Radiator R.-T. Brasov, Kis-ucca 12. :-: Telefon 5-78. sz. 6930

Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg gazdagon felszerelt raktárunkat. Prospektusok és költségvetések díjmentesen.

„Páris csavargója“ meg szombaton és vasárnap a „Vénus“ mozgóban Aradu' nou (Ujaradon)

Harisnyát, keztyűt, reformnadrágot, szvettort, kötöttáru, csipkét legjobban és legolcsóbban vásárolhat. **Bogyó A.** Str. Eminescu 13.

Megérkeztek az új kelin és Goblein párnák és terítők. Párna montirozás. özv. Világ Gézané, Str. Me-Szives pártfogást kér: 5. Janu 5.

Inkaszáns

magas fizetéssel FELVÉTELIK.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4816

Mész, cement,

faszén, osomagolt faszén, kátrány-papír, aprított tüzifa

leszállított áron Kneffel Károly és fia cégnél.

Junger, intelligenter

Kommis

im Kundenverkehr versiert, ausgesprochener Fachmann, wird in erstklassiges Textil-Engroseschäft

gesucht.

Zeugnisse nebst Referenzen und Gehaltsansprüche sub „Zukunftsstelle“ an Rudolf Kosse Arad erbeten. 10435

Chisineu-Cris,

kisjoni gabona-vásártéren 25 waggont befogadó emeletes buzaraktár bérbeadó. Bővebbet a helyszínen. 10435

Corpul Portarelor Tribunalului Timisoara No. 88-1927. portarelor.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Subsemnatul portarel aduc la cunostinta publica, ca in urma decisiunii cu No. 271-1927. al judecatoriei Lipova in favorul lui dr. Tiberiu Baár in Lipova pentru suma de 4000 lei capital, interese de 12% dela 27-X. 1926. respective dela 8-XII. 1926. si pentru spese deja stabilite si cele se vor mai stabili, se fixeaza termen pentru efectuarea licitatiei pe ziua de 13. Septembrie 1927. orele 15. in Chelmac No. 237. pe cand si unde se vor vinde prin licitatie obiectele sechestrate si anume: 1' cociña, lemne de foc, badani si fan pretuite in 10500 lei. Lipova, la 20. August 1927. 4784 Portarel.

Bankkölcsönöket

házkra, földekre, vagy egyéb ingatlanokra, 10,000 lejtől, 1 millió lejig betáblázás mellett folyósítottak. HAA SZ ALBERT Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Farkas-u.) 12. sz.

Mészpor

kapható:

Aradi Olajipar R.-T. telephén

Arad, Calea Aurel Vlaicu 133-151. sz. Telefon: 501, 135. 16788

Gépjavitóműhelyt

modern felszereléssel elad Ranz Ottó, Szentannán, (Aradm.) 4770

Burgonyát

elad waggontélenként napi árak mellett 4806

Georg Guess

Prejmer, No. 299. (Jud. Braşov.)

România Judecătoria rurală Chisineu-Cris.

Nr. 2735-1927.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Subsemnatul delegat judecătoresc aduc la cunostința generală, că in cauza lui Gombo Sigismund repr. prin dr. Gallay Coloman avocat in Chisineu-Cris contra lui Püspöki Ludovic dom. in Zerind pentru suma de 2100 lei ca și acces. in urma deciziunii judecatoriei rurale Chisineu-Cris Nr. 2039-927. miscatoarele cuprinse in ziua de 28. Ianuarie 1927. pe cale executiionala de escontentare și evaluate in pret de 5200 lei și anume: 1 päreche cisme, 1 päreche ghețe, 1 püpitru de sticlă, 1 almar galben, 2 dune la locuința pärintilor urmäritului se vor vinde prin licitatie publicä judiciarä care se va ținea in ziua de 10 Septembrie 1927. orele 4 d. m. la locuința urmäritului in comuna Zerind.

Intrucät mobilele cari ajung la licitatie ar fi fost executate și de altii și acestia și-ar fi cästigmat dreptul de acoperire, licitatieä prezentä este ordonată și in favorul acestora in sensul art. 1881-§. 120.

Chisineu-Cris, la 23. Aug. 1927.

4796 Delegat judecătoresc.

Maculatura papir 5 kgros osomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.